

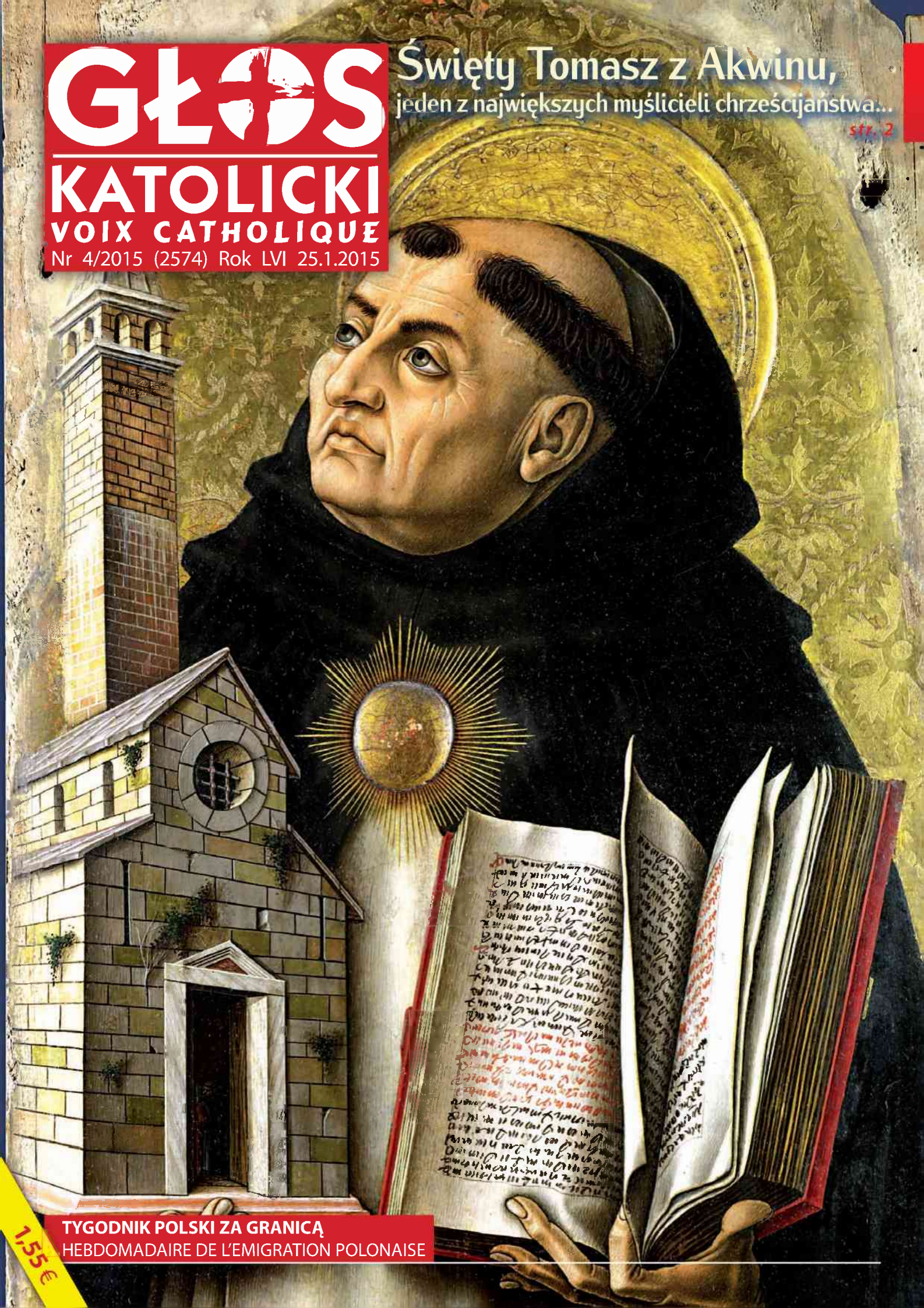
GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 4/2015 (2574) Rok LVI 25.1.2015

Święty Tomasz z Akwinu,
jeden z największych myślicieli chrześcijaństwa...

str. 2

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Święty Tomasz z Akwinu

Ks. dr Wacław Szubert

Był to jeden z największych myślicieli chrześcijaństwa, filozof i teolog, dominikanin żyjący w XIII w., którego myśl jest zakorzeniona w rzeczywistości i tą rzeczywistością ciągle poznawczo żyje.

1. Św. Tomasz jako teolog potrzebował pogłębionego rozumienia rzeczywistości, w tym zwłaszcza rozumienia człowieka, by móc poznać Boga jako źródło tychże dwóch rzeczywistości. Najogólniej mówiąc, św. Tomasz, po zapoznaniu się z całym otrzymanym dziedzictwem filozoficznym, wybrał i przejął dziedzictwo arystotelesowskiej interpretacji świata i człowieka, jako najbardziej spójnej, całościowej i stojącej na „służbie” rzeczywistości. Ale nie była to tylko asymilacja czy adaptacja Arystotelesa. Tomasz odkrył nieznaną Arystotelesowi czynnik, który nazwał istnieniem, jako czynnik konstytutywny i konieczny każdej konkretnej rzeczy. Według św. Tomasza istnienie jest aktem realnego bytu. W przedmiotach dostępnych naszemu poznaniu zawsze mamy do czynienia z „istnieniem czegoś”. Każdy realny byt jest nie tylko złożony z materii i formy, z substancji i przypadłości, z aktu i możliwości, ale przede wszystkim z istnienia i istoty. Akt istnienia nie tylko gwarantuje realność bytu; ale także determinuje jego istotę (względem której jest także transcendentny).

2. Kiedy obserwujemy otaczające nas rzeczy, stwierdzamy nie tylko, że istnieją, ale możemy też stwierdzić, że istnienie każdej z tych rzeczy jest istnieniem niekoniecznym. Żadna z nich nie musi istnieć. Ta obserwacja prowadzi do wniosku, że musi istnieć coś, co samo ze swej natury jest istnieniem samoistnym, koniecznym, w czym nie zachodzi różnica między istotą a istnieniem. Otóż to źródło wszelkiego istnienia, które musi być istnieniem koniecznym, ażeby udzielało istnienia niekoniecznego, które musi być istnieniem samoistnym, aby udzielało istnienia niesamoistnego, które musi być wreszcie istnieniem utożsamiającym się z istotą, nazywa św. Tomasz – Bogiem. Bogiem, jako źródłem wszelkiego istnienia, źródłem wszelkich istniejących przygodnie (kruch, cząstkowo) rzeczy. I dlatego, gdy rozważamy różne aspekty tej rzeczywistości, która nas otacza (św. Tomasz wymienia pięć takich aspektów) dojdziemy do uświadomienia sobie, że musi istnieć źródło „istnieniowe” wszystkich rzeczy tworzących świat i samego świata. Te pięć aspektów, to słynne pięć dróg, którymi zbliżamy się do rzeczywistości nieoczywistej dla nas, a która jawi się jako źródło niekoniecznego istnienia rzeczy.

Pierwsza droga z ruchu – wychodzi z obserwacji ruchu i zmiany w otaczającym nas świecie. W języku filozofii każda zmiana jest przechodzeniem od możliwości do aktu (urzeczywistnienia), stąd nasuwa się wniosek: by mogły dokonywać się te najrozmaitsze przejścia od możliwości do urzeczywistnienia, musi istnieć Byt, który jest w pełni urzeczywistniony i który pozwala na to przechodzenie od stanów bytowo niepełnych do stanów pełniejszych. To urzeczywistnienie po łacinie nazywa się *actus*, dlatego Bóg jest nazywany w filozofii aktem czystym, w którym nie ma żadnej możliwości. W Bogu jest pełnia życia i równocześnie całkowita pełnia urzeczywistnień.

Druga droga z istnienia przyczyny sprawczej. Cały świat, wszystko co nas otacza, to gra przyczyn i skutków. I stąd: by te wszystkie przyczyny wtórne, które obserwujemy, mogły działać, musi być pierwsza przyczyna sprawcza, która udziela siły i mocy wszystkim innym. Bóg – jako przyczyna wszystkich przyczyn.

Trzecia droga z przygodności rzeczy. Wszystko co obserwujemy jest kruche, nie musi być, jest przygodne, uzależnione od bytu koniecznego. Bóg ukazuje się tutaj jako byt konieczny, który jest racją wszystkich bytów przygodnych.

Czwarta droga ze stopni doskonałości. Liczne stopnie doskonałości obserwowane w świecie mają swoje uzasadnienia w bycie, który wszystkie stopnie doskonałości obejmuje jako

pełnia istnienia. Tylko Bóg jest tym bytem, w którym zaciera się różnica między istotą a istnieniem, charakterystyczna dla wszystkich bytów stworzonych poza Bogiem – Bóg jest samym istnieniem.

Piąta droga z ładu i celowości w świecie. Obserwujemy w świecie porządek i harmonijną całość, które mają swoją rację, swoje źródło, są odbłaskiem Tego, w którym porządek dochodzi do największego szczytu, mianowicie Boga, aktu czystego, który jest istnieniem samoistnym.

Problem Boga, problem Jego poznawalności, Jego natury i ostatecznie najgłębszego stosunku do rzeczy stworzonych, to problemy, którym św. Tomasz poświęcił najwięcej uwagi.

3. Rozumienie człowieka to trzeci, olbrzymi temat zainteresowań badawczych św. Tomasza.

Za prof. Stefanem Świeżawskim, można wymienić pięć tez które wydają się najważniejsze i najbardziej charakterystyczne dla Tomaszowej koncepcji człowieka:

- a. Człowiek nie jest zlepkiem zwierzęcia i anioła; jest jednością materii i formy; jednością ciała i duszy. Ani samo ciało, ani sama dusza nie jest człowiekiem. Moje „ja” to nic innego jak tylko całość zespolona z elementów. Człowiek to jedność i całość;
- b. Tę jedność zapewnia człowiekowi jedyna forma substancjalna, jedyna zasada kształtująca, jaką jest dusza ludzka. To więc że istnieję, że jestem bytem cielesnym, żywym, odbierającym wrażenia zmysłowe, że poznaję umysłowo a nie tylko zmysłowo, tzn. że mam pojęcia, że mogę wygłaszać sądy, że mogę rozumować, że mogę podejmować wolne decyzje – to wszystko jest dziełem tej jednej formy substancjalnej, czyli jednej zasady kształtującej, którą nazywano formą substancjalną i którą nazywamy też duszą.

ciąg dalszy na str. 15

Telegram o zaklinaniu rzeczywistości

Po takiej tragedii, jak ostatnie zamachy terrorystów islamskich w Paryżu, oczekiwaliśmy że następnego dnia przed kamerami telewizyjnymi zasiądzie poważny facet, przywódca narodu – prezydent czy premier i złoży polecenie twardej obietnicy – w ciągu miesiąca nasza potężna republika, jej instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo obywateli, u pora się na nasz j ziemi z problemem muzułmańskich fanatyków, z tymi niecałymi dwoma tysiącami przestępców, którzy osmielił się destabilizować życie 60-milionowego państwa. To byłaby godna i adekwatna odpowiedź światowego mocarstwa. Tymczasem władze zmobilizowały potężne siły i środki, żelzy zorganizować... manifestację, która miała przekonywać (nie wiadomo kogo, bo chyba nie terrorystów) do oczywistej oczywistości – demokracji, wolności słowa, solidarności z ofiarami zbrodni. Na dodatek, chyba w ramach „parady” ściągnięto około tysięcy światowych przywódców, których – w ramach demonstracji siły – ubrano w kamizelki kuloodporne, zapakowano w pancerne autobusy i, w ymiejconymi z ludźmi ulicami – przez Plac Zgody, nad którym wciąż się wciąga (nomen omen) diabelski młyn – dostarczono, żelzy mogli przemaszerować 300 metrów bieżących manifestacji i uciec w bezpieczną jeszcze rony wolnego świata. Nawiasem mówiąc pozostawiając bezbronny milion garwiedzi – wraz z dziećmi, na pastwę realnego przeciż zagrożenia terrorystycznego, zwłaszcza, że z pałem u ymachowali obrazoburczymi dla dziaćalcystów „Je suis Charlie”. Odnoszę wrażenie, że wciąż mamy tu do czynienia z zaklaniem rzeczywistości przez zakladników XIX-wiecznych, dekadencjonalnych urjeń.

P.O.

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Miłość nigdy nie ustaje - str. 5
- | Zdziwienie i nie tylko - str. 8
- | Dwa filmy nie tylko o zakonnicach - str. 9
- | Pratiques douteuses - str. 11
- | Nie jestem Charlie - str. 12

Z SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

Mord w redakcji

Bogdan Usowicz

Zamach w redakcji „Charlie Hebdo” – 7 stycznia 2015 roku – pochłonął we Francji nie jwięcej ofiar od 1961 roku.

Autorami wysadzenia pociągu w Vitry-sur-Francois byli jednak... bojownicy OAS (Organisation de l'Armée Secrète). Od tego czasu podkładaniem bomb i napadami zajmowali się m.in. nacjonaliści bretońscy, Baskowie, Korsykanie, Ormianie (marksistowska bojówka Ormian, która na lotnisku Orly w 1983 roku zabiła 8 osób i raniła 56), słynny terrorysta Carlos (5 osób zginęło po zamachu na pociąg w 1982), czy Rewolucyjna Frakcja Narodowa, która wysadzała w latach 90. nad Sekwaną radary.

Terroryzm islamski miał początki także w latach 60-tych i był związany z wojną domową w Algierii. W październiku 1980 roku doszło do słynnego zamachu na synagogę na ulicy Kopernika, co doprowadziło do stałej ochrony miejsc kultu żydowskiego. Bardzo głośna była też

seria zamachów bombowych na wielkie domy handlowe (Tati, Maks&Spencer) w 1986 roku. Wybuch w „Tati” spowodował śmierć 7 osób, a 55 odniosło rany. W latach 90. kilka zamachów przeprowadziły bojówki GIA (grup islamskiej armii). Zaatakowano transport publiczny w Paryżu i redakcję „Trybuny Żydowskiej”. Ostatnia duża i głośna akcja to wyczyny terrorysty Mohammeda Meraha, który zabił w Tuluzie, a później w Montauban 7 osób.

Zabity przez siły specjalne zamachowiec doczekał się oficjalnego potępienia, ale na emigranckich przedmieściach stał się bohaterem, a jego imię zaczęto wypisywać na murach blokowisk. Już wtedy było jasne, że wybieranie przez młodzież takiego idola będzie za jakiś czas groźne.

ciąg dalszy na str. 6

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

 Rok (56,60 €)   Pół roku (30,30 €)   Miesiąc (5 €)

 Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €)   PDF/e-mail (49,90 €)

 Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

KUPON
PRENUMERATYKUPON
PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

III Niedziela zwykła Rok B

PIERWSZE CZYTANIE

Jon 3,1-5.10

Czytanie z Księgi proroka Jonasza

Pan przemówił do Jonasza po raz drugi tymi słowami: „Wstań, idź do Niniwy, wielkiego miasta, i głoś jej upomnienie, które Ja ci zlecam”. Jonasz wstał i poszedł do Niniwy, jak Pan powiedział. Niniwa była miastem bardzo rozległym – na trzy dni drogi. Począł, więc Jonasz iść przez miasto jeden dzień drogi i wołał, i głosił: „Jeszcze czterdzieści dni, a Niniwa zostanie zburzona”. I uwierzyli mieszkańcy Niniwy Bogu, ogłosili post i oblekli się w wory od największego do najmniejszego. Zobaczył Bóg czyny ich, że odwrócili się od swojego złego postępowania. I ulitował się Bóg nad niedolą, którą postanowił na nich sprowadzić, i nie zesał jej.

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Naucz mnie chodzić Twoimi ścieżkami.

DRUGIE CZYTANIE

1 Kor 7,29-31

Czytanie z I Listu św. Pawła Apostoła do Koryntian

Mówię wam, bracia, czas jest krótki. Trzeba, więc, aby ci, co mają żony, tak żyli, jakby byli nieżonaci, a ci, co płaczą, tak jakby nie płakali, ci zaś, co się radują, tak jakby się nie radowali; ci, co nabywają, jak gdyby nie posiadali; ci, co używają tego świata, tak jakby z niego nie korzystali. Przemija, bowiem postać tego świata.

EWANGELIA

Mk 1,14-20

Słowa Ewangelii wg św. Marka

Gdy Jan został uwięziony, przyszedł Jezus do Galilei i głosił Ewangelię Bożą. Mówił: „Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię”. Przecho- dząc obok Jeziora Galilejskiego, ujrzał Szymona i brata Szymo- nowego, Andrzeja, jak zarzucali sieć w jezioro; byli, bowiem rybakami. Jezus rzekł do nich: „Pójdźcie za Mną, a sprawię, że się staniecie rybakami ludzi”. I natychmiast zostawili sieci i poszli za Nim. Idąc nieco dalej, ujrzał Jakuba, syna Zebede- usza, i brata jego, Jana, którzy też byli w łodzi i naprawiali sieci. Zaraz ich powołał, a oni zostawili ojca swego, Zebede- usza, razem z najemnikami w łodzi i poszli za Nim. □

Pamięć o świętobliwym życiu

„To było wczoraj... Ścieżką dzieciństwa utkaną białą stokrotek i trawą mokrą od rosy podążyłaś za Jego głosem. Zostawiłaś beztroską zabawę, zni- jome brzozy i smak domowego chleba dla Niego... Małe sprawy uczyniłaś wielkimi ocierając łzy niewinnym by- za przeczyc beznadziejności. Znalazłaś się między niebem a piekłem i wybrałaś miłość. Na skrzydłach anioła pospieszyłaś na spotkanie z Nim dla nas”.

(Maria Angelelli-Byczkowska).

W czasach, kiedy nie pojawia się tęsknota za rozwojem duchowym albo staje się ona drugorzędna, rodzi się potrzeba ukazywania Osób o niespotykanym potencjale duchowym, który objawia się w całkowitym zaangażowaniu i realizacji podjętych wzniosłych ideałów.

Życie Sługi Bożej siostry Marii Teodory Marianny Witkowskiej jest historią, która potrafi wiele powiedzieć współczesnemu człowiekowi: że najważniejszą i zasadniczą sprawą jest odkrywanie miłości Boga i niesienie jej innym. Właśnie święci, męczennicy i wyznawcy w obronie tej wartości płacili często najwyższą cenę, oddając swe życie w męczeństwie aż do przelania krwi. Składali swe życie, jako dar Temu, od którego to życie otrzymali.

Dzisiejszy świat i współcześnie żyjący człowiek zagubiony w pogoni za złudnym

szczęściem, konformizmem, wygodą i łatwizną, nie znajduje czasu, by zastanowić się nad tym, dla kogo żyje i jaki jest sens jego życia. Dziś, bardziej niż kiedykolwiek, kiedy jesteśmy świadkami kryzysu wartości moralnych, poniżania godności życia i człowieka, ośmieszania czystości, potrzebujemy wyrazistego i czytelnego przykładu. Postacią, która może zadziwić, a równocześnie zaimponować dzisiejszemu człowiekowi, jest siostra Teodora Witkowska, bohaterka niezłomnej wiary, broniąca czystości, skromna zakonnica ze Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety. Niewielu zna historię jej życia i okoliczności męczeńskiej śmierci poniesionej z rąk sowieckiego żołnierza w roku 1945 (...).

Czasu, w których Bóg powołał Sługę Bożą siostrę Teodorę, były wielkim spraw-

dzianem miłości bliźniego w wymiarze heroicznym i wobec tych, którzy myśleli i działali inaczej niż ona, dla których to, co święte i związane z Bogiem, było powodem do jej unicestwienia. Przykład jej bezgranicznego zaufania i zawierzenia Bogu, wierności powołaniu i oddania siebie w miłości najbardziej potrzebującym, a więc chorym, cierpiącym, opuszczonym, wątpiącym, stojącym na rozdrożu może być inspiracją do wzrostu duchowego dla wielu młodych i starszych, dla prostych i uczonych, dla tych, którzy są w ciągłym poszukiwaniu i przeżywaniu swego często okaleczonego chrześcijaństwa.

Nie można pozostawać obojętnym wobec wielkich i niepokojących problemów dręczących współczesnego człowieka. Mogą one być przewyżczone tylko wówczas, jeśli na nowo odkrywać będziemy ewangeliczne wartości, angażować się będziemy otwarcie na świat i podporządkowywać go będziemy Chrystusowi. Wzorem i zachętą do podjęcia tego trudu niech właśnie będzie bohaterska męczennica, Sługa Boża siostra Teodora.

Jak podkreśla ks. dr Lucjan Świto: „Kościół poprzez akt beatyfikacji potwierdza swoim autorytetem, że życie tej osoby było święte, tzn., odznaczało się ponadprzeciętnymi cnotami i może być dla nas wzorem. W odniesieniu do rozpoczętych na Warmii procesów beatyfikacyjnych ofiar nazizmu oraz komunizmu zauważa, że dotyczą one bardzo trudnych kwestii historyczno-politycznych tego regionu. - Nie wnikając w ich złożoność, Kościół chce pokazać, że w każdych warunkach każdy chrześcijanin - tak świecki, jak i duchowny, samotny, jak i związany małżeństwem - może pozostać wierny Bogu i Jego Ewangelii”.

s. Miriam Zając CSSE
vice-postulator procesu beatyfikacyjnego

70 - rocznica męczeńskiej śmierci Sługi Bożej S. M. Teodory Marianny Witkowskiej

s. Kinga

Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety

Miłość nigdy nie ustaje

28 stycznia 2015 r. będzie miała miejsce 70- rocznica męczeńskiej śmierci sługi Bożej S. M. Teodory Marianny Witkowskiej, elżbietanki, którą poniosła z rąk sowieckiego żołnierza. Zginęła, oddając swoje życie w obronie młodszą w siostrzy, broniąc jej dziewiczej czystości.

Pochodziła z Koźmina. To jedna z najstarszych wsi, malowniczo położonych na Kaszubach w powiecie kościerzńskim. W wyniku pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej Pomorze Gdańskie znalazło się pod zaborami Prus. Trzeba było wielkiej odwagi, hartu ducha i siły moralnej, by zachować polskość i wiarę. W takich warunkach geopolitycznych 23 marca 1889 r. przyszła na świat Marianna Witkowska (późniejsza s. Teodora), jako druga z czworga dzieci Franciszka Witkowskiego i Antonii z domu Cotuńskich. Rodzina Witkowskich była dobrze sytuowana. Ojciec był zamożnym kupcem, handlował koźmami,

a matka Antonia jak wszystkie kobiety, zajmowała się domem i wychowywaniem dzieci. Rodzice głęboko wierzący i pragnęli, aby ich dzieci szybko zostały włączone do społeczności Kościoła.

Dlatego też dwa dni po urodzeniu, 25 marca 1889 r. w kościele parafialnym p. w. św. Piotra i Pawła w Pogódkach przyjęła chrzest św. Prawdopodobnie już w roku 1898 przystąpiła do Pierwszej Komunii św. Sakrament bierzmowania przyjęła dnia 29 kwietnia 1907 r. w Pelplinie z rąk biskupa chełmińskiego, ks. Augustyna Rosentretera, przyjmując imię Barbara.

Rodzina Witkowskich od pokoleń była związana z Koźminem, jednak pogarszająca się sytuacja ekonomiczna zmusiła ich do zmiany miejsca zamieszkania. Najpierw przenieśli się do Bytonii koło Starogardu Gdańskiego, a następnie po 1912 r. do Lubichowa, gdzie zakupili ziemię orną i dom by stworzyć dzieciom lepsze warunki.

Marianna wznosiła w atmosferze miłości i ciepła rodzinnego, w którym podtrzymywane były tradycje polskie z głęboką religijnością. Dzieci uczyły się od rodziców, szczególnie od matki, która zajmowała się wychowywaniem dzieci. Z domu rodzinnego Marianna wyniosła solidne zasady moralne i gruntowną wiedzę religijną. Rodzice zabiegali również o edukację swoich dzieci. Jak wynika z nielicznych dokumentów, ukończyła Szkołę Ludową w Bytonii.

28 kwietnia 1908 r. mając 19 lat wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety w Królewcu, gdzie 13 maja 1909 r. rozpoczęła nowicjat otrzymując imię zakonne s. Maria Teodora. Dnia 23 maja 1911 r. złożyła pierwszą profesję zakonną, a śluby wieczyste 6 maja 1920 roku.

Pierwszą placówką zakonną s. Teodory była Tylża (Sowjetsk), gdzie przez trzynaście lat pracowała, jako pielęgniarka. Następnie od 3 października 1923 r. Postolin, gdzie pracowała wśród chorych na gruźlicę trzynaście lat. Tam też obchodziła Jubileusz 25-lecia profesji zakonnej. Od 13 lutego 1937 r. przebywała w Nidzicy. Przez siedem lat w okresie II wojny światowej ofiarnie służyła siostram, chorym, ubogim i wszystkim, którzy potrzebowali pomocy oraz pełniła urząd przełożonej domu.

26 lipca 1944 r. została przeniesiona do Dzierzgonia, gdzie pracowała, jako zakrystianka i była przełożoną domu. 24 stycznia 1945 r. wojsko Armii Czerwonej wkroczyło do Dzierzgonia.

Dnia 28 stycznia 1945 r. s. M. Teodora, stając w obronie Współsiostry M. Amabilis Markowskiej zginęła śmiercią męczeńską, zastrzelona przez żołnierza sowieckiego w Powiatowym Domu Starców w Dzierzgoniu. Pochowana została na cmentarzu w Dzierzgoniu. Na jej grobie umieszczono krzyż, na którym wypisano słowa: „Miłość nigdy nie ustaje” (...).

Dnia 5 listopada 2011 r., podczas uroczystej Eucharystii sprawowanej pod przewodnictwem ks. kard. Henryka Gulbinowicza, abpa seniora wrocławskiego, w bazylice św. Jakuba w Olsztynie miało miejsce uroczyste zamknięcie diecezjalnego etapu procesu beatyfikacyjnego męczenników II wojny światowej, ofiar nazizmu niemieckiego i komunizmu, wśród których znajduje się nasza siostra – s. M. Teodora Marianna Witkowska.

ciąg dalszy na str. 15

WATYKAN | Papież Franciszek mianował dotychczasowego pracownika Kongregacji ds. Biskupów, ks. prał. Joëla Merciera, sekretarzem Kongregacji ds. Duchowieństwa, wynosząc go jednocześnie do godności arcybiskupa tytularnego Rota. Ks. Joël Mercier urodził się 5 stycznia 1945 r. w Chaudefonds-sur-Layon, w diecezji Angers. Rozpoczął studia filologii klasycznej na paryskiej Sorbonie, ale w 1964 r. wstąpił do WSD swej macierzystej diecezji. Uzyskał kościelny licencjat w zakresie teologii. 27 czerwca 1970 r. przyjął święcenia kapłańskie i został włączony do kleru diecezji Angers. Od 2007 był kierownikiem duchowym Seminarium Francuskiego w Rzymie.

JASNA GÓRA | Z udziałem ok. 5 tys. osób na Jasnej Górze odbyła się 7. Patriotyczna Pielgrzymka Kibiców. Kombatanci, żołnierze Niepodległej RP., przekazali młodym Polakom „Testament Polski Walczącej”, dokument z konkretnym programem troski o prze-

szłość i przyszłość naszej Ojczyzny. Tegoroczna pielgrzymka nawiązywała do 70. rocznicy odzyskania Ziemi Zachodnich i Północnych. Fani, głównie piłki nożnej, ale także innych dyscyplin sportowych, modlili się szczególnie za tych, którzy właśnie z tych terenów najliczniej emigrowali z kraju, by i oni zostali „odzyskani” dla Polski.

KRAKÓW | Szpital Domowy ponownie otwarty. W kościele św. Wojciecha wznowiono wieczorną adorację i spowiedź o czystości i odnowę moralną Krakowa. Codzienna modlitwa w ramach Szpitala Domowego będzie trwała aż do lipca 2016 r. Owocem miesięcznej modlitwy jest pomysł na codzienną wieczorną adorację i możliwość spowiedzi aż do Świątowych Dni Młodości w 2016 r. Inicjatywę nazwano „Szpital Domowy”, bo tak też ks. Piotr Skarga nazwał swoją akcję, gdy zbierał środki na ufundowanie wiana dla dziewcząt, które pochodziły z ubogich domów i nie mając z czego tego wiana wnieść – trudniły się prostytutką. □

Mord w redakcji

ciąg dalszy ze str. 3

Wobec napiętej sytuacji w krajach arabskich i zaangażowania tam Francji kolejne zamachy wydawały się więc tylko kwestią czasu. Kandydatów do dżihadu w zubożonych i zarażonych beznadzieją osiedlach podmiejskich jest sporo. Znienawidzone państwo, szkoła, która utraciła już dawno swoje funkcje integracyjne, wykluczenie, beznadziejia, spowodowały, że alternatywą przywrócenia godnego życia stał się islam. Stąd przypadki wielu konwersji i powrót kolejnych pokoleń emigrantów arabskich do swojej religii, często w odmianie radykalnej.

Islam walczy o przestrzeń publiczną, a administracyjne restrykcje państwa (np. zakazy noszenia muzułmańskich strojów, przypomnianie o laickości szkoły, czy urzędów) odbierane są jako szykany wobec islamu i pogłębiają nienawiść dużej części mieszkańców banlieu wobec państwa. Sygnałów o radykalizacji tej grupy nie brakowało. Masowe niemal wyjazdy kandydatów do dżihadu na Bliski Wschód, wieści o szkoleniu młodych Francuzów pochodzenia arabskiego za granicą, budziły od dawna niepokój, ale grupy balansujące na krawędzi terroryzmu były dość dobrze infiltrowane przez służby specjalne. Problem w tym, że taktyka islamistów oparta się na decentralizacji, tworzeniu małych grup, a często atakach pojedynczych „dżihadystów”, działających bez żadnego kierownictwa. Precyzja ataku na redakcję „Charlie Hebdo” i dokładny wybór ofiar wskazują jednak, że można mówić o załączkach podziemnego państwa islamskiego we Francji, które odeszło od ślepych i niemal samobójczych ataków na rzecz akcji precyzyjnie zaplanowanych i mających charakter precyzyjnych cięć, czy nawet wyroków na konkretnych ludzi obrażających islam. Jest to niewątpliwie początek czegoś zupełnie nowego.

Tygodnik „Charlie Hebdo” określa się mianem „satyrycznego”,

ale była to satyra często dość wulgarna, która brała sobie na celownik religie, choć potrafiła dopiekać także politykom. Pismo powstało w 1970 roku jako kontynuacja zamkniętego przez MSW tygodnika „Hara Kiri”. Poszło m.in. o skomentowanie śmierci gen. De Gaulle’a tytułem: „Bal w Colombey. Jedna ofiara”.

Nowe pismo – „Charlie Hebdo” przeżywało problemy finansowe i w 1981 zostało zamknięte. Reaktywowano je w 1992. Dość często pozwalało sobie na ostre wycieczki pod adresem islamu. Wydawano np. „numer specjalny”, w którym jako redaktor naczelny figurował Mahomet, przedrukowywano karykatury Mahometa z Danii, umieszczano proroka w seksualnych kontekstach. Obrzydliwe rysunki i komentarze dotyczyły zresztą także katolików. Rysunki Jana Pawła II wywoływały wiele protestów, m.in. tutejszej Polonii. Próby procesów za obrażanie uczuć religijnych, kończyły się jednak na ogół wygranymi redakcją, która powoływała się na „wolność słowa i ekspresji twórczej”. Pomijając kwestie estetyczne, „Charlie Hebdo” jednak rzeczywiście obrażał i prowokował. Skandalizujące pismo przynosiło ostatnio straty. W 2013 była to strata 50 tys. euro, w roku ub. 100 tys.

Nie był to pierwszy atak na redakcję. Poprzedni lokal w XX dzielnicy Paryża obrzucono „kockami Mototowa”. Zespół pisma przytuliła wówczas, podobnie jak teraz, redakcja „Liberation”.

Obecny zamach przyniósł tragiczne skutki, ale trudno zgodzić się z opisami mówiącymi o zamachu na wolność mediów, czy słowami wdowy po Wolinskim, która stwierdziła, że jej „mąż padł na polu chwały swojego zawodu”. Jakoś też nie dziwią mnie wcale niektóre wpisy na portalach spotecznościowych, które stwierdzają, że jest to odpowiedź za obrażanie Koranu. Wyznawcy islamu będą mieli nowych „męczenników”, a przepaść pomiędzy nimi a państwem jeszcze się pogłębi. Także bicie w dzwony Notre

Z KRAJU

- Premier Kopacz przebywała w Paryżu, gdzie brała udział w marszu przeciwko terroryzmowi. Do Paryża na ten marsz udał się także przewodniczący Rady Europy Tusk. W Paryżu przebywała też szefowa MSW Piotrowska, która brała udział w spotkaniu z ministrami spraw wewnętrznych Europy i Ameryki.
- Podczas pierwszej oficjalnej wizyty w Stanach Zjednoczonych szef MSZ Schetyńska spotkał się z sekretarzem stanu Kerryem oraz doradcą prezydenta USA ds. bezpieczeństwa narodowego Susan Rice.
- Trwał podziemny strajk górników po zapowiedzi likwidacji kilku kolejnych kopalń. Rozmowy zerwano po tym jak jeden z wiceministrów nazwał związkowych partnerów „pajacami”. Ostatecznie na rozmowy z górnkami, których strajk zaczął się rozszerzać (blokowano m.in. tory), udała się sama premier. Rozmowy nie przyniosły wyniku i Kopacz wróciła do Warszawy.
- Europoseł PiS i kandydat tej partii na prezydenta Andrzej Duda zaapelował do prezydenta RP o zawetowanie ustawy dotyczącej restrukturyzacji górnictwa. Zdaniem Dudy, projekt ustawy to „likwidacja” polskiego górnictwa.
- Kancelaria prezydenta oświadczyła, że nie przyjmie żon strajkujących górników, które udały się do Warszawy. Ostatecznie spotkały się one z prezydentową Anną Komorowską.
- Polskie górnictwo przeżywa kryzys nie z winy górników, lecz obecnej władzy – stwierdził prezes PiS Jarosław Kaczyński, który odwiedził kopalnię Pokój w Rudzie Śląskiej.
- Zagrożony różnymi aferami marszałek Sejmu Sikorski stwierdził, że jak najszybciej powinni-

śmy ratyfikować konwencję w sprawie przemocy wobec kobiet. Zapowiedział też swe poparcie dla związków partnerskich i oświadczył, że „będzie pracował na sukces Kopacz”.

- Ogórek, dziennikarka, religioznawca, będzie kandydatką SLD na prezydenta. Decyzja zadziwiła nawet niektórych członków Sojuszu.
- Były szef SLD, a obecnie poseł Napieralski został zawieszony w prawach członka partii. Z szeregów ugrupowania chce odejść kilku innych działaczy.
- Sytuacja finansowa PiS ma być na tyle zła, że partia planuje wziąć kredyt (20 mln zł), aby przeprowadzić kampanię wyborczą Andrzeja Dudy. Zdaje się, że Komorowski jest skazany na wygraną...
- Podczas sesji PE większość eurodeputowanych trzymała kartki z napisem: „je suis Charlie”. Tylko Korwin-Mikke z polskiego Kongresu Nowej Prawicy zdecydował się na inne przesłanie. Na ekranie swojego laptopa, który odwrócił w stronę mównicy, napisał po angielsku: „Nie jestem Charlie. Jestem za karą śmierci”.
- Podjęto nareszcie ewakuację Polaków z Donbasu. Ostatecznie na wyjazd do Polski zdecydowało się 175 osób.
- Do krakowskiej prokuratury dotarł oficjalny wniosek amerykańskich organów ścigania o ekstradycję Romana Polańskiego do USA.
- 13,1 mln ludzi z kraju i zagranicą odwiedziło w zeszłym roku województwo małopolskie (o pół miliona więcej, niż w 2013). Wpływy z turystyki wyniosły 11,2 mld złotych. Więcej było gości z Czech i Słowacji, mniej z Rosji.
- Po wielodniowych negocjacjach lekarze

rodzinni z Porozumienia Zielonogórskiego dogadali się z resortem zdrowia. Coroczny horror fundowany pacjentom na początku roku wreszcie się zakończył.

- Pięć bomb lotniczych wydobyli nurkowie z dna Kanatu Mielińskiego łążącego porty w Szczecinie i Świnoujściu. Obiekty pochodzą z czasów II wojny światowej.
- Rachoń, dziennikarz Telewizji Republika został wyrzucony z konferencji prasowej Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy za zadanie Owsiakowi niewygodnego pytania o rozliczenia finansowe jego fundacji.
- Wedle oficjalnych prognoz ONZ w ciągu 30 lat ubędzie 6 mln Polaków, a w 2100 r. będzie nas mniej niż obecnie aż o 20 mln.
- Fabryka Fiata w Tychach pozostaje liderem produkcji samochodów w Polsce. W ubiegłym roku Fiat Auto Poland miał przeszło połowę udziału w rynku – 54,3 proc. Wiceliderem rynku krajowego jest Toyota.
- Duża rozpiętość cen obowiązuje na rynku mieszkaniowym. Dla przykładu na 22-metrowy lokal w śląskich Bogustawicach wystarczy 20 tys. zł, a za 171-metrowy apartament w Warszawie zapłacimy już 20 mln zł.
- W wieku 88 lat zmarł pisarz i reżyser Tadeusz Konwicki. Jego pogrzeb odbył się na Powązkach Wojskowych w Warszawie.
- W wieku 68 lat walkę z nowotworem przegrał Józef Oleksy, były premier; MSW i marszałek Sejmu, jedna z czołowych postaci Sojuszu Lewicy Demokratycznej, a wcześniej PZPR.
- W Kazimierzu Dolnym odbył się pogrzeb znanego reżysera Krzysztofa Krauze. □

Dame wydaje mi się jakoś nie na miejscu. Mamy do czynienia z tragedią, ale zabitych dziennikarzy trudno uznać za męczenników za wiarę. Są raczej męczennikami wynaturzonej cywilizacji (antywilizacji) republikańskiej, walczącej z każdą religią i z każdymi wartościami.

Zamach może mieć jednak przede wszystkim dość dalekosiężne skutki polityczne. Kończy on epokę zamykania oczu na rzeczywiste problemy z emigrantami i islamem. Tematy takie uważano do niedawna za populistyczne prowokacje Frontu Narodowego. Teraz przyjdzie się z nimi zmagać socjalistom. Minuty ciszy, dzień żałoby, czy marsze protestu z pewnością sytuacji nie rozładują. Nie wystarczy tu także tradycyjna gadanina o „pokojowym islamie” i jego rzekomych „wyrzutkach”. Na razie mamy do czynienia ze spalaniem budki z kebabami, czy wymalowaniem kilki napisów na ogrodzeniu meczetu, ale warto zwrócić uwagę, że jeszcze przed zamachem tutejsze media pisały o możliwości importu z sąsiednich Niemiec idei antyislamskich pochodów. Wydarzenia w Paryżu umocnią ruch sprzeciwu wobec dalszego przyjmowania emigrantów także poza Francją. Muszą także rozpocząć dyskusję o tym, jak ma wyglądać przyszłość islamu w Europie. Nicolas Sarkozy, który usiłował zbudować odmianę islamu francuskiego, miał przynajmniej jakiś pomysł. Socjaliści, którzy wrócili do idei państwa całkowicie laickiego, rozważają żadny nie mają. Rysuje się więc perspektywa rządów Marine Le Pen?

W dniu zamachu we francuskich księgarniach ukazała się głośna książka znanego autora Michała Houellbecqa – „Soumission” (poddanie się, postuszeństwo – tu pewna gra słowna z postuszeństwem jako ideą islamu). Książka z gatunku political-fiction opowiada o sytuacji z roku 2022, kiedy to dla zatrzy-

mania wygranej Marine Le Pen w wyborach prezydenckich, tradycyjna klasa polityczna wspiera kandydata partii islamskiej. Ten wygrywa i wprowadza we Francji szariat, znika przestępczość, a np. zakaz pracy dla kobiet likwiduje bezrobocie. Autora okrzyknięto niemal od razu islamofobem, ale w świetle wydarzeń w XI dzielnicy Paryża, opinie te trzeba zweryfikować. Ciekawostką jest pojawienie się tezę o tym, że przestępstwo islamofobii nie powinno być podciągane pod np. grzech „rasizmu”. Niby niuans, ale jednak coś się zmienia. Z tym, że zarówno z książki Houellbecqa, jak i zamachu na redakcję wynika jedna wspólna teza – wyalienowana z tradycyjnych wartości naszej zachodniej cywilizacji republika wojnę z agresywnym islamem po prostu przegrywa...

Post scriptum

Po zamachach, które pochłonęły 17 ofiar przez Francję przetoczyła się fala manifestacji. Są one sposobem odreagowania społecznego na pewien rodzaj szoku po aktach terroru. Mają pokazać też m.in. społeczną solidarność, potępić terroryzm i barbarzyństwo jego sprawców. W paryskim wydaniu te główne cele jednak się jakoś roztopiły. Wielką manifestację, niestety, zamieniono na rodzaj ideologicznej hucpy, a protest przeciw barbarzyństwu ustąpił swoistej akcji poparcia dla nihilistycznej ideologii „Charlie Hebdo”. Przy okazji okazało się, że w imię obrony wolności, którą rzekomo reprezentowała redakcja pisma, sbrnęły już polityczne plany teże wolności ograniczenia (kontrola internetu, granic). Chociaż manifestacja miała pokazać, że Republika terroryzmu się nie boi i mu nie ulegnie, okazuje się, że jest odwrotnie. Tłumy zebranych na Placu Republiki „Karolków” jakoś sobie tego uświadomić nie mogą. □

Bogdan Usowicz

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- 17 ofiar pochłonęły zamachy terrorystów islamskich we Francji. Na ulice francuskich miast w akcie sprzeciwu przeciw barbarzyństwu wyszło ponad 3 mln ludzi.
- Ministrowie spraw zagranicznych Ukrainy, Rosji, Niemiec i Francji spotkali się w Berlinie, celem omówienia sytuacji na wschodniej Ukrainie. Szczyt zakończył się niepowodzeniem i odwołano planowane wcześniej spotkanie przywódców tych krajów w Astanie.
- Na Ukrainę przybyła misja Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW), która ma rozpatrzyć wydzielenie kolejnej transzy pomocy finansowej dla Kijowa.
- Przedstawiciele Kremla twierdzą, że ukraińskie wojsko planuje siłowe rozwiązanie konfliktu na wschodzie kraju. MSZ Rosji Ławrow straszy nawet, że może to doprowadzić do katastrofy. Metoda na „łapaj złodzieja”?
- Wywłaszczenia na Krymie. Zbrojne oddziały najeżdżają tysiące przedsiębiorstw na półwyspie i wyrzucają właścicieli. Miejscowe władze przywłaszczają sobie hotele, piekarnie, mleczarnie, apartamentowce, stocznię, a nawet studio filmowe. Chodzi tu już o majątek wartości ponad miliarda \$.
- Na międzynarodową listę przestępców trafił były ukraiński prezydent Janukowycz i jedenastu jego współpracowników. Większość z nich ukrywa się w Rosji.
- W drugiej turze wyborów prezydenckich w Chorwacji zwyciężyła Grabar-Kitarović, która uzyskała 50,54 proc. głosów i pokonała urzędującego prezydenta Josipovića. Grabar-Kitarović była kandydatką konserwatywnej opozycji z Chorwackiej Wspólnoty Demokratycznej (HDZ).

- Premier Grecji Samaras zapowiedział stopniowe obniżanie podatków i co najmniej utrzymanie wysokości pensji i emerytur. Hojność premiera zadłużonego kraju wyjaśnia fakt, że 25 stycznia odbędą się w Grecji przedterminowe wybory parlamentarne.
- W 2014 r. ceny na Białorusi wzrosły o 16,2 proc. Najwięcej poszły w górę usługi i paliwa. Białorusini uciekali coraz częściej z oszczędnościami skupując dolary i euro.
- Bank Światowy udzieli Białorusi kredytu 250 mln\$, m.in. na modernizację drogi Mińsk-Grodno.
- Agencja ratingowa Fitch obniżyła notowania Rosji blisko poziomu śmieciowego, czyli do oceny BBB-.
- Białoruskie KGB zatrzymało 20 muzułmanów, którzy powołali stowarzyszenie inspirowane przez jedną z arabskich organizacji ekstremistycznych.
- Prezydent Korei Płd Hie oświadczyła, że jest gotowa odbyć spotkanie z przywódcą Korei Płn, Kim Dzong Unem bez warunków wstępnych.
- Według docierających z północnej Nigerii informacji islamiści zabili tam tylko w ciągu jednego tygodnia ok. 2 tys. ludzi, głównie chrześcijan.
- Sąd kasacyjny w Egipcie unieważnił wyrok 3 lat więzienia dla obalonego w 2011 r. prezydenta Mubaraka za defraudację funduszy publicznych. Mubarak może wyjść na wolność.
- Sąd w Limie ogłosił wyrok w procesie b. prezydenta Peru Fujimoriego – skazano go na 8 lat więzienia za defraudację funduszy państwowych.
- Prorosyjska organizacja hakerów (tzw. cyber-Berkut) zaatakowała strony internetowe Bundestagu i kanclerz Niemiec.
- Międzynarodowy zespół dziennikarzy śledczych doszedł do wniosku, że to Rosja ponosi odpowie-

dzialność za zestrzelenie w lipcu 2014 r. samolotu Malaysia Airlines.

- Strony internetowe kilkuset francuskich instytucji zostały zaatakowane przez hakerów, którzy przedstawili się, jako cyberdżihadysty i zamieszczały na portalach takie hasła jak „Allah jest wielki” i „Śmierć Francji”.
- Brytyjski premier Cameron oświadczył, że jeśli wygra wybory parlamentarne w maju, to w ramach walki z terroryzmem zwiększy kompetencje służb specjalnych do podsłuchiwania rozmów telefonicznych i internetowej komunikacji obywateli.
- Francja przestała być piątą potęgą gospodarczą świata. Wyprzedziła ją Wielka Brytania. Także dzięki polskim emigrantom?
- Rezerwy walutowe Chin, wg szacunków ekonomistów, wynoszą 3,9 biliona dolarów. Na początku 1979 r. Chińczycy mieli jeszcze rezerwy w wysokości zaledwie 167 milionów\$.
- W grudniu ubiegłego roku gospodarka USA utworzyła 252 tysiące miejsc pracy. Stopa bezrobocia spadła o 0,2 proc. do 5,6 proc. Nawet Obama nie jest w stanie wszystkiego zepsuć...
- Komisja Europejska chce, aby pigułki aborcyjne tzw. „dzień po” były sprzedawane w państwach Unii Europejskiej bez recepty. Wzbudza to w wielu krajach, w tym i w Polsce, spore zaniepokojenie. Swoją drogą, czy to po to Schuman, Adenauer, de Gasperi, czy Monnet zakładali tę wspólnotę?
- W Hiszpanii jedna z lesbijek oddała komórki jajowe, a druga urodziła z niej dziecko. Teraz homo-seksualistki się rozstały i prowadzą sądowy spór o prawo do dziecka z in vitro. „Postęp” przynosi problemy, o jakich nie śniło się nawet największym filozofom... □

Zdziwienie i nie tylko

Bogdan Usowicz

W cieniu zamachów terrorystycznych we Francji, działy się ciekawe, a często niemal groteskowe rzeczy w kraju. Z konieczności zeszyły na plan dalszy, więc pozwolę tu sobie kilka z nich przypomnieć.

Ustawka pani premier

Wydarzenia w Paryżu wywołały lawinę komentarzy w Polsce, często niestety dość głupich i dalekich od zrozumienia francuskich realiów (kuriozum była informacja w III Programie Polskiego Radia o manifestacji w „Orlenie”, chociaż chodziło zdaje się o Orlean). Niektórzy skorzystali także z okazji, by poprawiać sobie polityczne notowania. Pani premier, nie tylko poleciała do Paryża na marsz, ale dała się specjalnie sfilmować, gdy zasiadła w centrum antykrzysowym i zaczęła odbierać meldunki o terrorystycznym zagrożeniu. Szybko okazało się, że go nie ma, ale jej „troska” o bezpieczeństwo „poszła w świat”, zwłaszcza ten telewizyjny. Był to czysty zabieg „pijarowski”, żywcem skopiowany z Donalda Tuska, który w podobny sposób dawał się filmować w owym centrum z okazji jakiejś powodzi, czy wichury. Premier dostaje na swoje biurko meldunki o bezpieczeństwie – codziennie! Wizyta Ewy Kopacz w centrum antykrzysowym z „przypadkowym” zapewne udziałem kamer była więc zwykłą „ustawką” pod publikę.

Prezydent Ogórek

Falstart z kolei zaliczył SLD. W dzień śmierci, ważnego dla siebie polityka – Józefa Oleksego, rozpoczęto tu... kampanię wyborczą. Sojusz jako swojego kandydata na prezydenta wystawił... Ogórek Magdalenę. Pani ta pracowała w kancelarii prezydenckiej Kwaśniewskiego, kierowała gabinetem szefa partii – Grzegorza Napieralskiego a później była m.in. „ekspertem” od spraw Kościoła w... TVN. Kandydatka jest ładna, ma tytuł doktora historii Kościoła i jest... prawie nieznaną. Kilka razy słuchałem jej wypowiedzi w TVN i śmiem twierdzić, że na przedmiocie zna się słabo, choć bynajmniej wcale nie należy do grona antyklerykałów. Zgłoszenie jej kandydatury przez lewicę jest jednak, poza tym zupełną

kpiną. Osoba kompletnie nierozpoznawalna i bez doświadczenia politycznego wyborców nie przyciągnie i chyba o to Leszkowi Millerowi chodzi. Wskazuje to bowiem jednoznacznie, że lewica postawiła na... Komorowskiego. Wcześniej podobnie uczynił Twój Ruch (TR-up), a pierwszy spot wyborczy jego kandydata Palikota zwierzał pean pochwalny na cześć obecnego prezydenta. Popierania konkurenta jest ewenementem na skalę światową! Jeśli podobny krok z wystawieniem słabego kandydata zrobi jeszcze PSL, sytuacja będzie całkiem jasna. Wszyscy za Komorowskim przeciw kandydatowi PiS. Będzie to szansa na reelekcję już w I turze...

Albo polityka albo ciężka praca

Skoro już poruszyliśmy temat SLD to odnotujmy, że z partii tej wyrzucono b. szefa właśnie... Grzegorza Napieralskiego. Pytany – co będzie robił? – odpowiedział, że poszuka sobie jakiegoś innego miejsca w polityce, a jeśli nie to jest nawet gotowy... ciężko pracować, bo ma na utrzymaniu rodzinę. Niestety, zdaje się, że podobna motywacja działań towarzyszy wielu politykom.

Socjalistyczna gospodarka wiecznie żywa

Rząd postanowił zamknąć kilka nierentownych kopalń. Akcję przygotowano bez żadnych konsultacji z zainteresowanymi, więc nic dziwnego, że skutkowało strajkiem górników. Każdy ma tu swoje racje i w meritum spraw nie zamierzam tu wchodzić. Przyznam jednak, że kilka informacji niemal powaliło mnie na biurko. Do zamknięcia przeznaczono np. kopalnię Brzeszcze, w której właśnie zamontowano za olbrzymie pieniądze najnowszy na świecie system odzyskiwania metanu i uzdatniania kopalnianej wody. W innej przewidzianej do „wygaszenia” kopalni wydano równie wielkie

pieniądze na zmodernizowanie szybów. Do tego dochodzą informacje, że obok zamykanych kopalń, na tych samych terenach, inwestorzy np. z Czech, chcą akurat węgiel wydobywać, bo im się to akurat opłaca. Rzecz bynajmniej nie dzieje się „za Gierką”, ale niemal pół wieku później.

„Prześladowany” Owiak sam prześladowa

Styczeń to oczywiście tzw. wielka orkiestra i Jerzy Owiak. W tym roku atmosfera wobec idola trochę zgęstniała. Sam Owiak goszcząc w studio TVN24 też skomentował sprawę krwawego zamachu muzulmanów na redakcję paryskiego tygodnika „Charlie Hebdo” słowami: „Musimy uważać na nienawiść i budować tolerancję”. Przy okazji poskarżył się, że sam jest obiektem nienawiści. Prześladowanie Owiaka polega na jego przegranej procesie z pewnym blogerem internetowym („Matka Kurka”), który wykazał niejawnym mechanizmem działalności spółek lidera WOŚP. Sąd nakazał przedstawić Jerzemu Owiakowi rachunki, ale ten wyrok... zlekceważył. Sprawa nabrała groteskowego charakteru podczas konferencji prasowej, kiedy to Owiak przedstawiał plany niedzielnego finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Obecny na sali dziennikarz TV Republika, Michał Rachoń, zadał mu pytanie o udostępnienie dokumentacji fundacji „Mrówka Cała”. W odpowiedzi Owiak wydał ochroniarzom polecenie – „Proszę tego pana stąd wziąć”, a ci dziennikarza wyrzucili. Prawdziwy przykład poszanowania dla wolności słowa. Zdaje się, że Wielka Orkiestra powoli cichnie.

Wróżby dla komisarza

Na koniec jeszcze o „naszym człowieku” w Brukseli, czyli komisarce UE Ewie Bieńkowskiej. Najwyraźniej pozazdrościła ona celebryckiej sesji premier Kopacz w piśmie „Viva” i sama udzieliła tam wywiadu. Można się było z niego dowiedzieć, że Bieńkowska jest zwolenniczką numerologii, horoskopów i wróżb. Zważywszy, że konstrukcje calej Unii Europejskiej przypominają coraz bardziej wróżenie z fusów, chciałoby się napisać... właściwy człowiek na właściwym miejscu. □

Ewa Kopacz

Magdalenę Ogórek

Elżbieta Bieńkowska

Dwa filmy nie tylko o zakonnicach

Wojciech Turek

Na ekrany kin w Polsce weszły ostatnio dwa filmy, w których istotne role grają młode dziewczyny, zamierzające złożyć wieczyste śluby czystości, ubóstwa i posłuszeństwa.

Jeden z nich, „Ida” Pawła Pawlikowskiego (2013), w chwili pisania tego felietonu, znajduje się na najlepszej drodze do uzyskania amerykańskiej nagrody Oscara. Drugi, „Obce ciało” Krzysztofa Zanussiego (2014), został przez tzw. „salon” uznany za film nudny i nie zasługujący na pochwały. Na „Idę” do kin chodzą tłumy, natomiast „Obce ciało” pojawia się jedynie w niszowych kinach. Moja ocena tych dwóch filmów różni się z oceną „salonów”.

„Ida” jest wprawdzie filmem z rewelacyjną Agatą Kuleszą w roli głównej, a czarno-biała kolorystyka doskonale oddaje klimat PRL w latach 60. ub. wieku, jednak scenariusz jest słaby. Właściwie, trudno powiedzieć o czym jest ten film, a dwa podstawowe wątki narracji ocierają się o banał. Jeden stanowi historia stalinowskiej prokurator Wandy Cruz i dylematy, jakie przeżywa w związku z odsunięciem od wpływów. Drugi, to zupełnie nie związane z pierwszym tematem, rozterki dziewczyny z sierocińca, ldy Lebenstein vel siostry Anny, która waha się przed złożeniem ostatecznych ślubów zakonnych. Oba wątki spaja w jedną całość nić żydowskiego pochodzenia zarówno pani prokurator (Agaty Kuleszy) oraz zakonnicę, która jest jej siostrzenicą. Jednak widza nie wzruszą ani wyrzuty sumienia kobiety, która w imię zbrodniczej ideologii wyparła się nawet swej najbliższej rodziny, ani tym bardziej rozterki młodej zakonnicy, która – pomimo ujawnionego pochodzenia – nie czuje się w żaden sposób związana z rodzinną przeszłością. Nie wiem, jaką rolę – poza natrętnym promowaniem antypolskich uprzedzeń – pełni epizod, w którym polski chłop przyznaje się do zabójstwa trojga Żydów w czasie okupacji niemieckiej. Nawiasem mówiąc, trzeba by zebrać te wszystkie (liczne i promowane!) filmy opowiadające o Polakach-oprawcach i Żydach-ofiarach polskich antysemitów i zastanowić się: skąd się biorą takie narracje. Warto, żeby historycy wypowiedzieli się na temat stopnia ich wiarygodności. Tak czy owak, „Ida” nie zachwyca i nie zaskakuje, niczego wartościowego nie odkrywa, niczego godnego uwagi nie przekazuje.

Natomiast „Obce ciało”, moim zdaniem, trafnie oddaje klimat panujący we współczesnej Polsce. Jest to kraj, w którym chrześcijaństwo kryje się gdzieś na obrzeżach, a główny nurt tzw. „prawdziwego” życia w stolicy, wyznaczają wielkie korporacje propagujące darwinizm potężny z pogardą dla tradycyjnych wartości. Wątek „zakonny” pełni w filmie ważną rolę: tłumaczy, dlaczego w Warszawie zamieszkał i podjął pracę poczciwy włóczęga katolik. Nie znam realiów życia we Włoszech, ale przypuszczam, że są tam jeszcze tacy „dobrze wychowani” młodzieńcy. Filmowy Włoch nie pasuje do ultranowoczesnego świata, więc zostaje poddany wielu próbom. Nie zdradzę zakończenia, ponieważ zachęcam do osobistego obejrzenia filmu.

Widz znajdzie w nim jeszcze jeden wątek, zbieżny z narracją „Idy”: główną rolę, szefowej korporacji w Warszawie pełni Kris (piękna i utalentowana Agnieszka Grochowska), która jest córką stalinowskiej sędziny. Cwoli ścisłości, jako młoda aktorka, Grochowska powinna grać rolę co najwyżej wnuczki tejże sędziny, ale to nie jest poważne uchybienie. Zanussi perfekcyjnie ukazał realia życia w „prawdziwej” Polsce, gdzie liczy się pogoń za pieniądzem, szerzy korupcja, króluje cynizm i moralny relatywizm. W tym świecie chrześcijaństwo uchodzi za passé. Wątek stalinowskiej przeszłości matki Kris symbolizuje przemianę dawnej władzy komunistycznej, która przekształciła się we władzę pieniądza. Tę przemianę w kinie kilkakrotnie ukazywano, ale nigdy z taką mocą i taką dosadnością. Na pochwałę zasługuje znakomita, aczkolwiek nie wykończona, muzyka śp. Wojciecha Kilara.

Narracja „Obcego ciała” przekonuje, że władza w Polsce z rąk ludzi takich jak matka Kris przeszła na ich potomstwo, czyli osoby takie jak wyrachowana i nie mająca skrupułów Kris. Nikt nie zbadał dotychczas rodowodów ludzi współtworzących obecną elitę rządzącą w Polsce, ale sugestia zawarta w filmie Zanussiego, wydaje się trafna. Choć dla równowagi, przydałaby się również postać dawnego działacza opozycji antykomunistycznej, przepoczwarczonego w bezwzględny kapitalistę lub cynicznego polityka. Wielu takich można wskazać bez większego trudu. Wbrew stawianym mu zarzutom, Zanussi doskonale opisuje nowoczesność i bez problemów postępuje się środkami i sposobami wyrazu, uważanymi za będące „na czasie”. Jeśli odstaje od tzw. „nowoczesności” – to z powodu poglądów, których nie zmienił i których nie przestał wyrażać, wskutek czego został zepchnięty na boczny tor.

„Obce ciało” można i należy interpretować również jako współczesny moralitet. W scenerii wielkiego budynku korporacji dochodzi do teatralnej konfrontacji Dobra ze Złem, filozofii zakorzenionej w chrześcijaństwie, ze światopoglądem cyniczno-relatywistycznym. Jaki jest wynik tej apokaliptycznej konfrontacji? Nie zdradzę tajemnicy, jeśli napiszę, że niejednoznaczny. Ale zarazem napawający nadzieją: w mroku nawet najciemniejszej nocy, jest miejsce na niepojęte dzieła Boże. □

AGNIESZKA GROCHOWSKA

WERONIKA ROSATI

AGATA BUZEK

OBCE CIAŁO

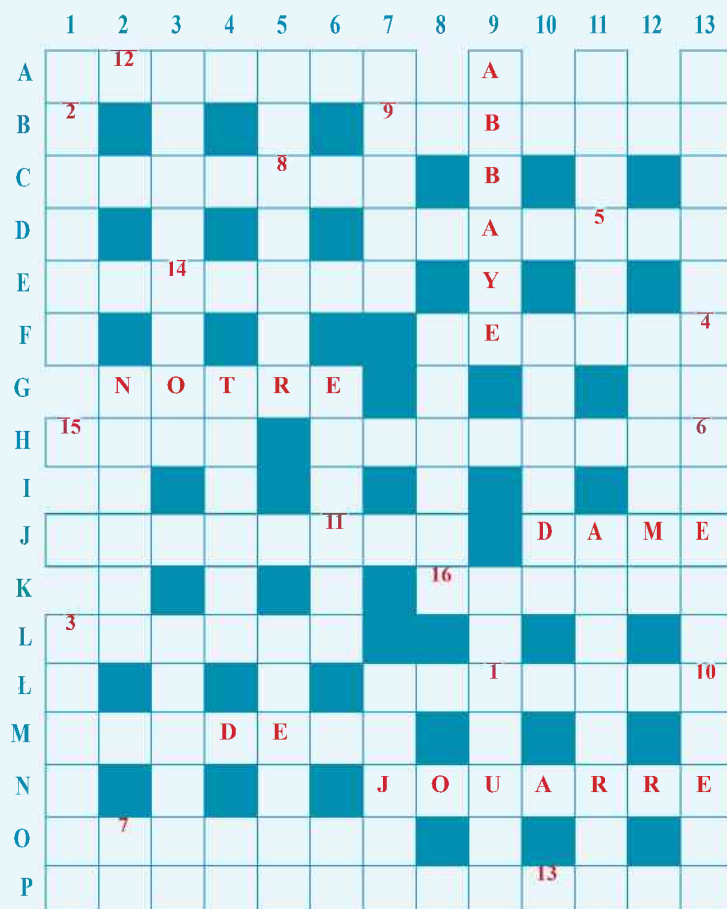
KRZYŻÓWKA Z OSOBA

PROONUJE: MDZ

Poziomo: A-1. Leczy chorych. B-7. Biuro ministra. C-1. Męskie okrycie wierzchnie pochodzenia węgierskiego, noszone od XVI wieku. D-7. Umowa międzynarodowa. E-1. Ostry nóż do golenia. F-8. Pojemnik utrzymujący temperaturę przechowywanych w nim napojów. H-1. Środek represyjny za zły postępek. H-6. Rodzaj broni palnej. J-1. Silny prąd powietrza przepływający przez pomieszczenie otwarte na przetrzał. K-8. Jabłko..., czyli grdyka. L-1. Stolica Kanady. Ł-7. Ozdoba sufitu lub sklepienia; skrzyniec. M-1. Flaga wskazująca na przynależność państwową statku. O-1. Rzeczy tanie, niedbale wykonane. P-7. Dzieła sztuki i literatury uznane za doskonałe.

Pionowo: 1-A. Ilość, numer, wartość wyrażone cyfrą. 1-L. Tor, po którym porusza się ciało niebieskie. 2-G. Intruz, nieproszony gość. 3-A. Budynek z zakonnicami lub z zakonnikami. 3-L. Garbnik z kory dębowej. 4-G. Wyklejana na ścianach. 5-A. Główne urządzenie elektrowni atomowej. 5-L. Stolica Austrii. 6-G. Tytuł symfonii Ludwiga van Beethovena, początkowo dedykowanej Napoleonowi. 7-A. Święta (ur. w r. 235, zm. w r. 251), męczennica z Katanii na Sycylii. 7-Ł. Niewielka łódka. 8-F. Silny strach. 9-K. Debata, narada, polemika. 10-F. Potrawa ze zwiniełego w rulon płata mięsa z nadzieniem. 11-A. Znacznik budowy organizmów. 11-J. Nie zawodowcy. 12-F. Uchwyt zaciśnięty dookoła mocowanego przedmiotu. 13-A. Stan prawny osoby, instytucji lub organizacji. 13-L. Imię zakonne siostry Józefy Piętak, wieloletniej pracownicy Redakcji GK (skojarz z kanclerz Merkel). □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 16 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr. 40/2014: „Metryki nie oszukasz”.

Poziomo: miłość, kabaret, pewnik, Andora, dziedzic, salto, Szyszko, lampart, owocnia, traktat, Adana, Grabarka, sweter, glinka, metryka, oktawa.

Pionowo: moped, zawodowiec, ławnicy, natura, świadczenia, gryka, izolator, pałac, somnambulik, fatdka, tyrania, sekretarka, Akaba. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Stoch został wybrany Sportowcem Roku 2014 w 80. Plebiscycie „Przeglądu Sportowego” i TVP. Kolejne miejsca zajęli: 2. Wlazły (siatkówka), 3. Kwiatkowski (kolarstwo), 4. Kowalczyk (biegi narciarskie), 5. Bródka (tyżwiarstwo szybkie), 6. Włodarczyk (LA), 7. Majka (kolarstwo), 8. Kasprzak (żużel), 9. Lewandowski (piłka nożna), 10. Fajdek (LA – kula). Siatkarze zostali uznani „Drużyną Roku”.

☺ Mecze sparingowe. Lechia Gdańsk przegrała w tureckim Belek z trzecioligowym, niemieckim Chemnitzer FC 1:3. Górnik Łęczna pokonał drugoligową Stal Stalowa Wola 2:0. Inne wyniki: Jagiellonia – Wigry Suwałki 0:1, Cracovia – Dolcan 1:1, Ruch – MFK Karvina (drugoligowiec z Czech) 3:1.

☺ Wielki sukces polskiej pary tenisowej w Pucharze Hopmana. W finale tych nieoficjalnych mistrzostw świata w mikście, w australijskim Perth, Biało-Czerwoni w składzie Radwańska, Janowicz, pokonali USA 2:1. Nasz zespół wygrał grę podwójną, a Radwańska po raz pierwszy w karierze pokonała Serenę Williams (6:4, 6:7 (3-7), 6:1). Wcześniej polska para pokonała 2:1 Francję, 3:0 Australię i 2:1 Wielką Brytanię.

☺ W meczu pierwszej rundy turnieju teni-

sowego w Sydney, Janowicz ograł Australijczyka Kyrgiosa 6:1, 6:7, 7:6. Agnieszka Radwańska odpadła w II rundzie, gdzie przegrała z Hiszpanką Muguruzą 6:3, 6:7, 2:6, wcześniej pokonała Francuzkę Cornet 6:3, 6:2. Rosolska i Słowaczka Cepelova awansowały do ćwierćfinału gry podwójnej tenisowego turnieju WTA w Hobart (Australia).

☺ Polska przegrała z Hiszpanią 28:33 w spotkaniu kończącym towarzyski turniej piłkarzy ręcznych w Oviedo. Polacy zajęli w tym ostatnim sprawdzianie przed MŚ 3 miejsce, wcześniej pokonując Węgrów 35:25 i przegrywając 25:30 z Norwegami.

☺ Justyna Kowalczyk nie ukończyła Tour de Ski. Na morderczym podbiegu pod Alpe Cermis zastabła i została przetransportowana do szpitala. Kowalczyk przed tym biegiem zajmowała 5 pozycję. Polka czuje się lepiej i zapowiedziała start w kolejnej rundzie PS.

☺ Tragiczny dla Polaków Rajd Dakaru zbliżał się do mety. W kategorii motocykli Przygoński (KTM) zajmował 16 pozycję, wśród samochodów Hołowczyc (Mini) był 4, Rafał Sonik był 2 w kategorii quadów, choć długo prowadził w klasyfikacji. Wśród ciężarówek na 20 pozycji klasyfikowano polską załogę Tatry (Szustowski/Kazberuk/Skroba-

nek). Nad startem Polaków ciążyła śmierć podczas rajdu naszego motocyklisty Hernika.

☺ Piotr Żyła zajął ósme miejsce, a Aleksander Zniszczoł był 27. w konkursie Pucharu Świata na mamuciej skoczni narciarskiej Kulm w austriackim Bad Mitterndorf. Zwyciężył Niemiec Severin Freund.

☺ Kot wygrał drugi konkurs Pucharu Kontynentalnego w skokach narciarskich w Wiśle Malince. Drugie miejsce zajął Murańka, a trzecie Kubacki. W pierwszym konkursie rozegrano tylko jedną serię, a wygrał ją Ziobro.

☺ Rada Miasta Kielce przegłosowała przyznanie dofinansowania Koronie Kielce. Pozwoli to klubowi Ekstraklasy na przystąpienie do rundy wiosennej rozgrywek.

☺ Odybła się VII Patriotyczna Pielgrzymka Kibiców na Jasną Górę. Na Błoniach modlono się, odpalono race i poświęcono sztandary klubowe. Temat tegorocznej pielgrzymki brzmiał: Ziemia Odzyskana 1945-2015. Dyskutowano także o „żołnierzach wyklętych”.

☺ 25-letni brazylijski napastnik Lemes jest sprawdzany przez sztab Wisty Kraków. Z kolei b. piłkarz Barcelony – Ukrainiec Czyhrynyski może przejść do Legii Warszawa. □

Pratiques douteuses

Où l'on a çf pris de mauvaises choses

Le pouvoir Kwaśniewski-Miller, à la fin des années quatre-vingt-dix et au début des années deux mille, a cherché par tous les moyens à obtenir les faveurs de l'Oncle Sam, afin qu'il consente à supprimer pour les Polonais l'obligation d'obtenir un visa pour se rendre aux États-Unis. Pourtant, malgré les assurances des Américains qu'ils étaient les meilleurs amis de la Pologne, ils n'ont jamais accordé à notre pays le droit de bénéficier du « Programme d'Exemption de Visa » pour un simple voyage chez eux. Sur les vingt-huit membres de l'Union européenne, seuls cinq sont exclus de ce programme, dont le nôtre, en compagnie de la Bulgarie, de la République de Chypre, de la Croatie et de la Roumanie. Toutefois, à part la Croatie, ces exclus font partis d'une « road map » en tant que candidats à l'éligibilité, ce qui leur permet d'être sous observation, mais aucune échéance n'est attachée à ce purgatoire dans lequel ils sont placés depuis dix ans. Un visa permet de contrôler l'entrée d'un étranger sur le territoire et éventuellement de le refuser. En 2008, le taux de refus était de 13,8 % pour les Polonais. Il est tombé à 6,4 % en 2014. Et pourtant, chez les dirigeants polonais de tous les bords, ce ne sont pas les efforts qui ont manqué, ces vingt dernières années, pour caresser les Américains dans le sens du poil et les amadouer – « intensive lobbying efforts » comme on dit pudiquement outre-Atlantique –, mais jusqu'à présent, ces derniers sont toujours restés insensibles au charme polonais.

C'est dans ce contexte que s'inscrit, par exemple, la participation de notre pays à la guerre d'Irak, entre 2003 et 2008, qui a fait 28 morts polonais dont 22 soldats. C'est aussi dans ce contexte que

s'inscrit, à la même époque, l'existence de prisons secrètes, contrôlées par la CIA, et installées dans plusieurs pays dont la Pologne. Le dispositif était destiné à lutter contre le terrorisme et son exterritorialité permettait d'y pratiquer des méthodes interdites par la législation américaine et pas seulement. En Pologne, cette prison était située dans un centre militaire à Stare Kiejkuty, dans un coin désert de Varmie-Mazurie, à l'abri des regards indiscrets, à proximité d'un aéroport. Sous le régime communiste, ce centre avait été destiné à la formation des agents du renseignement, et il l'est encore actuellement. Un rapport du Conseil de l'Europe datant de 2005/2006 a révélé qu'il avait accueilli des prisonniers de la CIA soupçonnés de terrorisme, qu'ils y avaient été interrogés et torturés en toute illégalité. Ce rapport et ses accusations ne concernaient pas que la Pologne, mais tous les pays ayant mis des lieux à disposition de la CIA. Les premières révélations sur ces lieux de détention sont parues dans le quotidien « The Washington Post » en 2005, et leur existence a été confirmée par le président George W. Bush lui-même en 2006. C'est ce qui a incité le Conseil de l'Europe à diligenter une enquête qui a abouti au rapport affirmant que les gouvernements européens devaient obligatoirement être au courant des agissements de la CIA chez eux, entre 2002 et 2005. Pourtant, les autorités polonaises ont toujours nié l'existence d'un lieu secret où la CIA recevait et torturait des prisonniers. Mais malgré ces négations, les soupçons demeurent. On veut alors nous faire croire que des locaux ont bien été mis à disposition des Américains mais que personne ne savait ce qui s'y passait. Pourtant, le 24 juillet

2014, la Cour européenne des droits de l'homme a rendu son verdict dans deux affaires montrant que la Pologne avait violé six fois la Convention européenne des droits de l'homme et montrant que les dirigeants de l'époque savaient ce qui se passait à Stare Kiejkuty et qu'ils ont laissé faire. Tout récemment, le sujet a été relancé par le Sénat américain qui a publié un rapport sur les pratiques de la CIA dans la détention et l'interrogation des prisonniers après le 11-Septembre : techniques d'interrogatoire brutales – pudiquement appelées « enhanced » (renforcées) –, détenus jetés contre les murs, empêchés de dormir pendant plusieurs jours, simulations de noyade à répétition, douches à l'eau glaciale, sans compter d'autres encore plus abjectes. La Pologne est indirectement citée comme ayant collaboré, en échange de millions de dollars, avec la CIA. Cette dernière se défend toutefois en justifiant les moyens utilisés par la finalité : la lutte contre le terrorisme.

Ewa Kopacz, chef du gouvernement polonais, a chargé la justice d'éclaircir toute l'affaire et s'est empressée d'assurer que la Pologne était en sécurité. Elle a été immédiatement relayée par sa ministre de l'Intérieur. Est-ce parce que les musulmans, descendants des Tatars installés depuis le Moyen-Âge, représentent moins de 0,1 % de la population et sont totalement intégrés ? Mais il y a les nouveaux venus, les émigrés, les réfugiés de toutes sortes. Il suffit d'une poignée... Même si notre pays n'est pas aussi exposé que l'est la France, il a quand même choisi son camp et s'engage avec courage dans la lutte contre le terrorisme. Alors, la révélation d'une mise à disposition d'un centre à la CIA n'est pas faite pour améliorer sa sécurité. La menace existe partout en Europe, le terrorisme ne connaît plus les frontières. Notre pays doit donc être vigilant et prêt à tout. □

Nie jestem Charlie

Z Jean-Pierre Maugendre, przewodniczącym stowarzyszenia *Renaissance Catholique* (*Odrodzenie Katolickie*) rozmawia Franciszek L. Cwik.

- We Francji, po tragedii napadu na, bluźnierczy skądinąd, tygodnik „Charlie Hebdo” i zabicie siedmiu jego autorów, władze, a za nimi środki masowego przekazu, prowadzą kampanię pod hasłem «Jestem Charlie» (*Je suis Charlie*). Jak ocenia Pan tę sytuację?

- Stwarzanie wobec świata wrażenia, że cała Francja utożsamia się z „Charlie Hebdo” jest jednocześnie i pomyłką, i błędem. Rzeź z 7 stycznia przemieniła się w tsunami... medialne. Slogan «Jestem Charlie» zmienia się w znak rozpoznawczy poprawnego politycznie myślenia, porównywalny do dawnego sloganu w - obronie muzułman- «Nie ruszaj mojego kumpla» (lub zostaw w spokoju, nie czepiaj się mojego kumpla), który dzisiaj jest już raczej niemodny. Obecna kampania medialna jest nieproporcjonalnie rozdmuchana, w stosunku do tej, jaka miała miejsce po śmierci 10 francuskich żołnierzy - 18 sierpnia 2008 r. w Uzbin w Pakistanie. Czyżby nie wszyscy zmarli mieli tę samą wartość?

- Można więc mówić o manipulacji?

- Operacja, którą się prowadzi jest bardzo podobna do tej z 1990 r., po profanacji żydowskiego cmentarza w Carpentras. Wyjątkowo obrzydliwe i tragiczne wydarzenie w redakcji „Charlie Hebdo” jest używane przez władzę do skupienia wokół siebie «demokratów i republikanów». Dawniej czyniono to przy pomocy haseł walki z «rasizmem i antysemityzmem», dzisiaj, «terroryzmu i ekstremizmu». Wtórują temu media głównego nurtu. Zorganizowano ogólnokrajową manifestację, są apele o jedność narodową. Jednocześnie nie chce się widzieć, wzra-

stającego niemal z godziny na godzinę, wewnętrznego zagrożenia państwa.

- Twierdzi się, że chodzi o obronę wolności słowa i ekspresji...

- To jest kłamstwo, bo absolutna wolność ekspresji nie istnieje. Każda epoka miała swoje tabu. Wczoraj była nim seksualność. A dzisiaj... „Charlie Hebdo” nigdy nie drwił z ceremonii masońskich, ani nie publikował karykatur Wielkiego Mistrza Wielkiego Wschodu Francji. Pseudo-liberalni twórcy z „Charlie Hebdo” nie podważyli też nigdy i nie krytykowali nowego tabu jakim jest we Francji... islam, nie przekraczali nigdy określonych ram. Opublikowali wprawdzie karykatury Mahometa, ale nie miały one konotacji seksualnych, podczas gdy Papież był tu regularnie przedstawiany w sytuacjach skandalicznych.

- Francja i Europa nie potrafią, albo nie chcą, dostrzec rozwoju islamu i tego co za tym idzie, ignorując jednocześnie wartości sakralne wszystkich religii?

- W pasjonującej konferencji, w dniu 21 listopada 2014 r., w ramach V Krajowej Sesji Badań Strategicznych nad globalizacją, polityką i religią, mówił o tym Hubert Védrine, były minister spraw zagranicznych. Stwierdził, że dramat Europy, który zagraża jej przyszłości, polega na tym, że stała się ona niezdolna do zrozumienia faktów religijnych, które są w pełni dynamicznego rozwoju, i ich konsekwencji. W skoncentrowanej na sobie Europie, pełnej pychy i próżności, nierespektującej innych kultur, karykaturzyści „Charlie Hebdo” nie byli w stanie ocenić, jak bardzo ranili wierzących,

wierzących wszystkich religii, drwiąc z ich wiary. Podczas, gdy chrześcijanie starali się bronić przed tym metodami prawnymi, ofiarowując jednocześnie swój ból i modlitwę za... nawrócenie prześladowców, muzułmanie wyciągnęli broń palną, by „pomścić honor proroka”.

- Wciąż, uparczywie twierdzi się, że nie można łączyć islamu z terroryzmem, apelując o zjednoczenie wokół wartości... Republiki i wspólnego dziedzictwa. Nie jest to ślepa, niebezpieczna uliczka?

- Długa historia pokazuje nam, że stosunek islamu do innych cywilizacji sprowadza się do alternatywy: zdominowany islam okazuje się kompatybilny z cywilizacją, która go dominuje, zachowując jednak swoją własną tożsamość; islam dominujący prowadzi w sposób nieunikniony do szariat. We współczesnej historii, dwa ważne etapy świadczą o usytuowaniu się islamu w pozycji dominującej. Pierwszym był pakt Quincy w 1945 r., drugim, kryzys paliwowy 1973 r. i bezwarunkowe popieranie Arabii Saudyjskiej przez Stany Zjednoczone, dające radykalnemu islamowi środki finansowe. Niepodległość Algierii stała się w pojęciu muzułmanów zwycięstwem islamu nad „krzyżowcami”. Świetnie przedstawia to Abderahmane Sissako w jego wybitnym filmie, „Timbuku”, gdzie ukazuje dramat umiarkowanego muzułmanina, który staje bezradny przed fundamentalistą, znajdującym zawsze wersety Koranu usprawiedliwiające jego zachowanie. Hubert Védrin, we wspomnianej konferencji, ubolewał nad brakiem „papieża sunitów”, który samodzielnie decydowałby jak interpretować poszczególne fragmenty Koranu.

- Jakie powinno być wyjście z obecnej sytuacji?

- Trzeba zmienić paradygmat. Jak już powiedziałem, tworzenie wrażenia, że cała Francja rozpoznaje się w „Charlie

foto: J. Róbczycki

„Hebdo” jest pomyłką i błędem. Pomyłką, bo nie jest to prawda. Publikacja osiągnąca kilkanaście tysięcy nakładu nie reprezentuje 60-cio milionowego społeczeństwa. Błędem, bo „Charlie Hebdo” nie jest autentycznym symbolem wolności. Drwiny z samego siebie nie miały tu miejsca, były to drwiny wymierzone tylko w ludzi wierzących, głównie chrześcijan, i czasami z muzułmanów – z ryzykiem wytworzenia u nich poczucia poharńbienia ze strony „Charlie Hebdo” i Francji.

- **Słyszysz się głosy, że Francja jest w stanie wojny. Są one uzasadnione?**

- Myślę że tak, i skoro zgadzamy się, że od czasu kryminalnego zamachu z 7 stycznia 2015 r., jesteśmy w stanie wojny, to trzeba się przystosować do tej nowej sytuacji, i przede wszystkim zdefiniować cele tej wojny. Następnie, ośmielić się zrewidować i na nowo określić stosunki z krajami islamskimi (Arabią Saudyjską, Katar, Pakistanem...). Pokazać światu muzułmańskiemu, jakie mamy środki bezpieczeństwa i obrony, kontrolowania naszych granic, trzeba zmienić procedury przyznawania obywatelstwa i statut meczetów, także ich kaznodziei.

- **Myśli Pan, że jest to teraz możliwe?**

- Niestety jest mało prawdopodobne, by nasz obecny, socjalistyczny rząd i układ medialny, które doprowadziły do obecnej sytuacji, były w stanie opracować politykę przyszłości. Od wielu lat klasy rządzące są daleko od tego co wie i czuje przeciętny obywatel tego kraju, to chociażby na przykład, że zabici karykaturzyści byli masonami, że córka ministra finansów w rządzie Sarkozyego, Jeanette Bougrab, była partnerką rysownika Charb.

- **Czy sianie zamętu, nienawiści i wyrażana religiom wojna, tolerowana, a czasami popierana przez władzę, zwłaszcza tę socjalistyczną, nie były jedną z przyczyn tragedii 7 stycznia?**

- Były, bo kto sieje wojnę, zbiera skutki wojny! Dlatego trzeba autentycznej odnowy intelektualnej, moralnej i instytucjonalnej, które mogą nas wyprowadzić z tego tragicznego położenia. Wszelkie łatanie dziur będzie mieć taki sam efekt jak okład na drewnianą protezę. Wraz z wyrazami współczucia i modlitwy za ofiary zamachów i ich rodziny, powinna być przeprowadzona rzeczowywista analiza przyczyn obecnej sytuacji, a nie tylko ciągłe, i nic nie znaczące deklaracje o republice, demokracji i wspólnym współżyciu. Nie branie pod uwagę rzeczywistości spowoduje jedynie przygotowanie nowego rozlewu krwi.

- **Dziękuję za rozmowę.**

Franciszek L. Ćwik

www.renaissancecatholique.org

Islam we Francji

KA/Paweł Bieliński

Dla francuskiego państwa są Francuzami, dla tutajjszej opinii publicznej – muzułmanami, dla własnych ojczyzn – już cudzoziemcami. Jeszcze inni widzą w nich wylęgarnię ekstremizmu. Nie wiadomo ilu dokładnie jest muzułmanów, którzy mieszkają we Francji. Imigranci i ich potomkowie, głównie z Afryki Północnej, stanowią siłę liczącą – według oficjalnych statystyk – 4-5 mln ludzi, a więc 7,5% społeczeństwa.

Jednak – zgodnie z szacunkami ministerstwa spraw wewnętrznych – tylko jedna trzecia z nich to osoby praktykujące islam. Z kolei dwie trzecie muzułmanów osiedliło się w największych miastach (powyżej 200 tys. mieszkańców).

Dane te obejmują również około 100 tys. lokalnych konwertytów (według organizacji muzułmańskich – dwukrotnie więcej), co najczęściej jest wynikiem zawierania małżeństw mieszanych, jako że kobieta poślubiająca muzułmanina powinna przejść na islam. Zdarzają się też przypadki przechodzenia muzułmanów na katolicyzm (150-200 rocznie), co dotyczy zwłaszcza dzieci wywodzących się z małżeństw mieszanych (we Francji nie obowiązuje szariat, zabraniający konwersji z islamu).

Tymczasem według nieoficjalnych szacunków, muzułmanów we Francji jest dwukrotnie więcej, w tym 4-5 mln pochodzących z Algierii, 3 mln z Maroka, 1 mln z Tunezji, ale także 2 mln z państw Sahelu (Afryki subsaharyjskiej) i 800 tys. z Turcji. Za wyjątkiem tej ostatniej, muzułmanie napływają więc z krajów, które niegdyś były francuskimi koloniami. Są też byli mieszkańcy Bliskiego Wschodu.

Jest to olbrzymi wzrost liczebny w stosunku do sytuacji sprzed półwiecza. Pod koniec epoki kolonialnej, w 1954 r. było ich, bowiem zaledwie 250 tys., a po zakończeniu wojny w Algierii w 1962 r. – blisko 600 tys. W kolejnych dziesięcioleciach, po tym jak w 1974 r. rząd zezwolił na łączenie rodzin, ich liczba wzrosła do 2 mln, a w 2005 r. do niemal 5 mln. Jednak, według informacji portalu euro-islam.info, tylko ponad 2 mln spośród nich mają francuskie obywatelstwo.

Ze względu na swe pochodzenie francuscy muzułmanie pozostają pod wpływem imamów ze swych ojczyzn, głównie z Algierii i Maroka. Z krajów tych przybywają co roku setki duchownych, by prowadzić szkoły przy

meczetach, dbać o organizację ramadanu (dorocznego miesiąca postu) itp.

Mówiąc językiem katolickim, wyznawcy islamu we Francji podlegają różnym jurysdykcjom, nie tworząc jednej, zwartej społeczności. Dlatego w 2003 r. pod naciskiem władz państwowych powstała Krajowa Rada Kultu Muzułmańskiego, w zamierzeniu mająca być platformą porozumienia różnych odłamów tej religii, a tym samym partnerem dla władz, (jakim jest np. Konferencja Biskupów Francji w przypadku Kościoła katolickiego) m.in. w kwestii budowy meczetów, formacji imamów, koordynowania dat świąt religijnych (odmiennych w różnych krajach pochodzenia), czuwania nad rynkiem oboju rytualnego, organizacji pracy imamów w szpitalach i wojsku itd.

Rada próbuje także pogodzić islam ze świeckością państwa, co nie jest łatwe, zważywszy, że tradycyjnie nie rozdziela on sfery religijnej od politycznej. Rozdział państwa od religii, zwłaszcza w dość skrajnym wydaniu znad Sekwany, jest, więc mało zrozumiałe dla muzułmanów. Pragną oni dawać publiczny wyraz swej wierze także w przestrzeni publicznej. Bywało, że gdy czekali na pozwolenia na budowę meczetów, licznie gromadzili się na modlitwie na placach francuskich miast, a kobiety zaczęły się pojawiać na ulicach w tradycyjnych chustach, co dla wielu obywateli było szokiem. To w dużej mierze za sprawą wyznawców islamu kwestia obecności religii, jako takiej w przestrzeni publicznej ponownie znalazła się w kręgu publicznej debaty. Jednocześnie świeckość państwa utrudnia integrację muzułmańskich obywateli.

Ustawa z 1905 r. wprowadzająca tę radykalną świeckość nie zezwala na jakiegokolwiek subsydiowanie instytucji religijnych przez państwo.

ciąg dalszy na str. 14

Islam we Francji *ciąg dalszy ze str. 13*

Jednak Nicholas Sarkozy, minister spraw wewnętrznych, a potem prezydent Francji, próbował zmienić tę zasadę, proponując, by państwo wspomagało budowę meczetów, tak jak finansuje szkołę rabinacką. Miał nadzieję, że pomoże to powstrzymać wzrost w siłę islamskich ekstremistów, dla których pożywką była m.in. niewystarczająca liczba muzulmańskich miejsc modlitwy. Mimo oporów, m.in. ówczesnego prezydenta Jacquesa Chiraka, który bronił ustawy z 1905 r. jako jednego z filarów systemu republikańskiego we Francji, w 2005 r. powstała jednak Fundacja na rzecz Islamu, mająca na celu nadzorowanie darowizn na rzecz islamu, wspieranie budowy meczetów i kształcenia imamów. Okazało się, bowiem, że jedna trzecia imamów pracujących w tym kraju nie znała w ogóle francuskiego, a trzy czwarte z nich nie miało francuskiego obywatelstwa. Państwo chciało, więc „francuskich imamów mówiących po francusku”, wykształconych nie tylko w dziedzinie teologii, ale także francuskiego języka, prawa, historii, demokracji, praw człowieka itp. Celem dalekosiężnym jest stworzenie francuskiej wersji islamu: umiarkowanego i godzącego wartości religijne i republikańskie. Tego obywatelskiego kształcenia imamów podjęta się także kościelna uczelnia wyższa – Instytut Katolicki w Paryżu. Jednak w 2013 r. Pierre Vermeren stwierdził na łamach tygodnika „L'Express”, że to zadanie skończyło się porażką, że względu na – jak pisze – „kryzys powołań”. W sumie we Francji jest obecnie około 2100 imamów (wobec 5 w 1965 r. i 900 w 1985 r.) i mniej więcej tyle samo meczetów.

Problemem tych muzulmanów, którzy nie chcą lub nie mają możliwości integracji ze społeczeństwem jest niski status społeczny i ubóstwo, które wywołują frustrację, co pewien czas wyrażającą się w zamieszkach na przedmieściach dużych miast. To zwykle tam mieszkają imigranci, tworząc niekiedy swego rodzaju getta. Bywa też, że jedynym dochodem imigranckich rodzin są państwowe zasiłki, hojnie – trzeba przyznać – wypłacane przez władze. W przypadku rodzin wielodzietnych rodzice nieraz rezygnują z pracy zawodowej, gdyż to, co otrzymują, wystarcza im na skromne życie. Tworzy to w społeczeństwie obraz imigrantów, którzy wolą nie pracować,

lecz korzystać z przywilejów socjalnych.

Muzulmanie zmienili także demografię Francji. Jedna trzecia spośród nich ma mniej niż 24 lata. Rodziny są zazwyczaj liczne. W wyniku tego są już miasta, w których wyznawcy islamu stanowią połowę (Roubaix koło Lille) lub jedną czwartą (Marsylia) mieszkańców. Dominują oni też w podparyskim departamencie Seine-Saint-Denis.

Po zamachach terrorystycznych w Nowym Jorku i Waszyngtonie z 11 września 2011 r. we francuskich meczetach zaczęła narastać agitacja na rzecz dżihadu. Niektórzy tamtejsi muzulmanie okazali się podatni na te wezwania i wyjechali walczyć do Afganistanu, Iraku czy Syrii. Zdarzało się, że aby tej agitacji zapobiec, władze musiały deportować imama do kraju jego pochodzenia. Specjalista od spraw migracji z Afryki, Jean-Paul Gourévitch szacował, że pod koniec 2011 r. we Francji żyło do 160 tys. muzulmanów o radykalnych poglądach.

Obserwatorzy francuskiego życia politycznego biją na alarm, że rząd nie ma wizji tego, co może się stać za 20–30 lat, a nawet, że w kwestii islamu okazuje zaślepienie. Na dowód tego cytują słowa premiera Manuela Vallsa, który w czerwcu 2014 r. oświadczył, że będący już drugą co do wielkości religią tego kraju „islam jest szansą dla Francji”. – Cały naród mówi, że islam ma swe miejsce we Francji, gdyż islam jest religią tolerancji, szacunku, religią oświecenia i przyszłości, bardzo odległą od tych, którzy przekręcają i kalają jego przesłanie – mówił Valls.

Polemizując z szefem rządu, co do tego, że islam jest religią tolerancji i oświecenia, dziennikarz Floris de Bonneville, były redaktor naczelny agencji Gamma zgadza się, że może on stać się religią przyszłości. – Z takimi rządzącymi, jakich mamy od czasów [prezydenta Valéry'ego] Giscarda [d'Estaing] i jego słynnego łączenia rodzin, przyszłość islamu jest tak promienna, że doprowadzi do islamizacji Francji w ciągu mniej niż 30 lat. Nikt nie może zaprzeczyć prognozom demograficznym, które mówią, że rodowici Francuzi będą mniejszością we własnym kraju. Jeśli niczego się nie zrobi, [paryska katedra] Notre-Dame stanie się meczetem, zanim nastąpi XXII wiek. I pan dobrze o tym wie – przestrzegł dziennikarz premiera Francji.

KAI/Paweł Bieliński

Napięcie we francuskich szkołach**Muzulmańscy uczniowie solidarni z zamachowcami...**

W jednej ze szkół podstawowych w Paryżu 80 proc. dzieci wyznających islam, odmówiło udziału w minucie ciszy w hołdzie ofiarom ataku w Charlie Hebdo.

„Le Figaro” opisało sytuację, jaka miała miejsce w jednej ze szkół w paryskiej dzielnicy Seine-Saint-Denis.

Dziennik cytuje wypowiedź jednej z nauczycielek, która opowiadała o tym, jak jeden z uczniów przywitał ją słowami „Jestem z tymi, którzy ich zabili”. Większość muzulmańskich dzieci w tej szkole nie chciało brać udziału w minucie ciszy. Uczniowie komentowali, że karykaturzyści z zaatakowanego pisma „dostali to, na co zasłużyli”. W szkole w Lille jeden z uczniów podczas minuty ciszy krzyknął: „Rozwalę cię katasznikowem!”. Słychać też było głosy, że morderstwa to spisek, przygotowany przez państwo francuskie.

Podobne reakcje odnotowano także w innych szkołach. W szkole w Roubaix zgromadzeni na uroczystości uczniowie podczas minuty ciszy hałasowali i dzielili się refleksjami świadczącymi o tym, że nie rozumieją, o co chodzi.

za Niezależna. pl

Żydzi emigrują

W 2014 r. wyjechała z Francji do Izraela rekordowa liczba Żydów – 7 tys., podczas gdy w 2013 r. emigrowały 3293 osoby.

Francja znacznie przebiła nawet tradycyjny kraj dostarczający emigrantów do Izraela, czyli Rosję, skąd wyjechało 4830 Żydów. Konsystorz żydowski mówi o obawach związanych z bezpieczeństwem osobistym. Rada reprezentacyjna organizacji żydowskich (Crif) uzasadnia ten exodus wprost wzrastającą podobno falą antysemityzmu. Crif przewiduje nawet nasilenie się liczby emigracji żydowskiej i twierdzi, że w obecnym roku 2015 może wyjechać z Francji do Izraela około 10 tys. osób.

Diaspora żydowska we Francji liczy od 500 do 600 tys., należy do najliczniejszej w Europie i trzeciej na świecie (po samym Izraelu i USA). Wzrost emigracji mogą jednak powodować i inne czynniki, zwłaszcza ekonomiczne. Wzrastające podatki, czy wpadająca pod rządami socjalistów w regres ekonomia. Być może łatwiej więc o zrobienie kariery w Izraelu. Wskazuje też na to fakt, że ponad połowa wyjeżdżających z Francji Żydów to ludzie młodzi, poniżej 35 roku życia, zintegrowani czasami od pokoleń i tak naprawdę, nie muszący się obawiać żadnego antysemityzmu. Tym bardziej, że jedyne jego objawy tlą się gdzieś na marginesie emigracji arabskiej i dają o sobie znać głównie jako odbicie napięć na samym Bliskim Wschodzie, dokąd się przecież akurat udają.

Bogdan Usowicz

Święty Tomasz z Akwinu

ciąg dalszy ze str. 2

Wyraźnie odczuwamy jak te funkcje są ze sobą mocno powiązane w naszych konkretnych aktach życiowych, kiedy najwyższe sprawy duchowe znajdują swój wyraz i oddźwięk w najbardziej biologicznych i zmysłowych czynnościach. Św. Tomasz bardzo mocno podkreślał, iż dusza jest formą ciała;

c. Ten związek duszy i ciała nie może być związkiem przygodnym i przypadkowym. Jest to związek istotny, substancjalny, który konstytuuje człowieka jako monolit. Połączenie duszy z ciałem, czyli formy substancjalnej z materią jest właśnie konstytuowaniem, tworzeniem tego konkretnego człowieka;

d. Człowiek jest jednostką i osobą. Jednostkami jesteśmy wszyscy z racji czynnika materialnego, który jest w każdym człowieku. Osobą jest każdy człowiek dzięki czynnikowi duchowemu, a więc dzięki duszy rozumnej, obdarzonej życiem umysłowym, poznaniem i chęcią duchowym. Św. Tomasz podkreśla mocno, iż nie jest osobą sama dusza ludzka, jest nią dopiero pełny człowiek;

e. Z racji swoich władz i czynności czysto duchowych trwa nasza

zasada osobowości i świadomości, zasada nas konstytuująca – nasza dusza. Nie ginie forma substancjalna i nie ginie to, co św. Tomasz nazywa przystosowaniem każdej duszy do tego oto ciała. Ogólnie to przystosowanie możemy tak rozumieć, że ta oto dusza, dusza każdego z nas może i musi konstytuować tylko to oto, a nie żadne inne ciało. Jesteśmy ukonstytuowani w ten sposób, że do natury naszej formy substancjalnej, czyli duszy należy połączenie z ciałem. Co więcej, każda dusza jest właśnie przystosowana do tego oto ciała. Czyli nie może ukonstytuować innej osoby niż ta, którą już raz ukonstytuowała. Nie ma sensu w tym świetle wszelka wędrówka dusz. Dusza nie może bowiem przechodzić z ciała do ciała; w jej istocie tkwi ukonstytuowanie tego oto – i nie innego ciała.

Św. Tomasz bardzo dokładnie omawia też działania ludzkie. Najpierw jego poznanie: zmysłowe i intelektualne; jego dynamizm pożądawczy: zmysłowy i duchowy; omawia sprawności ludzkie: cnoty i wady; omawia prawa, życie wspólnotowe, życie nadprzyrodzone. Każdy z tych tematów domagałby się jednak nowego opracowania. ▣

Ks. dr Wacław Szubert

Miłość nigdy nie ustaje

ciąg dalszy ze str. 5

W uroczystości brata udział ówczesna przełożona Prowincji Toruńskiej, s. prowincjalna Anna Kotodziejczyk, wikaria Prowincji Wrocławskiej s. Aleksandra Kardynał, w-ce postulatorka s. Miriam Zajac, siostry z Prowincji Warszawskiej i siostry przełożone z Prowincji Toruńskiej.

Kult świętych towarzyszy Kościołowi od pierwszych wieków. Historia chrześcijaństwa jest znacząca ich krwią. W każdym pokoleniu rodzą się nowi święci – bohaterowie wiary.

Dnia 19 czerwca w Dzierzgoniu odsłonięto wmurowaną tablicę upamiętniającą męczeńską śmierć służebnicy Bożej siostry M. Teodory Witkowskiej. To ważne wydarzenie dla Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety zgromadziło 35 sióstr na czele z S. Prowincjalną oraz delegacje z Prowincji Warszawskiej i Wrocławskiej, władze miasta, rodzinę Męczenniczki, delegacje Wspólnoty Apostolskiej Św. Elżbiety, mieszkańców miasta i innych gości.

Tablicę umieszczono na ścianie dawnego klasztoru franciszkańskiego, gdzie przed II wojną światową mieścił się „Dom Starców”. To właśnie w tym miejscu 28 stycznia 1945 r. siostra M. Teodora, stając w obronie współsiostry M. Amabilis Markowskiej zginęła śmiercią męczeńską zastrzelona przez rosyjskiego żołnierza. Obecnie znajduje się tu Dzierzgoński Ośrodek Kultury.

Ks. Bp zaznaczył, że to wydarzenie to piękny zewnętrzny znak, ważny dla miasta Dzierzgonia. S. Teodora Witkowska zginęła w obronie czystości, wołała umrzeć niż dopuścić do grzechu. A przecież to samo powtarza się dziś. Popatrzmy wokół nas, co dzieje się z małżeństwami, z młodzieżą żyjącą bez ślubu. Jak bardzo dziś potrze-

bujemy takich bohaterskich przykładów, tych, którzy poszli za Chrystusem, którzy byli i są mu wierni. Niech Jezus nas wszystkich umacnia, jednoczy w jedną wspólnotę uczniów, jego przyjaciół, byśmy zawsze na pierwszym miejscu stawiali Boga i jego przykazania. Zachęcał, aby prosić o to za wstawiennictwem bohaterki miasta Dzierzgonia, służebnicy Bożej s. Teodory Witkowskiej, która oddała tu swoje życie. Ona może być najwspanialsza patronką. Dlatego trzeba rozpocząć kult, nabożeństwo do niej (...).

Następnie uczestnicy uroczystości udali się w kierunku Dzierzgońskiego Domu Kultury gdzie ks. bp Wysocki odsłonił pamiątkową tablicę.

Trzeba dziś stawiać piękne postacie, jako wzór, niech zmobilizują i oczyszczą nasz sposób myślenia o powołaniu, o Kościele, abyśmy się stali wspólnotą przyjaciół Chrystusa. Świat, w którym żyła, odrzucił, podeptał czy wręcz sprofanował wartość kobiety i poświęconej Bogu czystości. S. Teodora swoją śmiercią potwierdziła wierność Bogu i miłość do bliźnich. Jej życie i męczeńska śmierć są dla nas znakiem, że można pozostać wiernym wybranym wartościom i ideałom niezależnie od sytuacji i okoliczności. Jej ofiara z życia to znak sprzeciwu wobec cywilizacji śmierci. Współczesnemu człowiekowi, dotkniętemu relatywizmem, materializmem, egoizmem, zagubionemu i często pozbawionemu sensu życia, ukazuje się, jako biblijna „niewiasta mężna”, mocno zakorzeniona w Bogu. Na zawsze pozostanie ona dla Kościoła znakiem nadziei na zwycięstwo dobra i miłości, spełnionej dla królestwa Bożego. ▣

s. Kinga – Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety – Toruń

Czy Polacy lubią dzieci?

Pewna pani redaktor poszła do restauracji. Zobaczyła tam rodziny z dziećmi.

Tchoć twierdzi, że nie występuje przeciwko matkom, to z emocji, jakie da się wyczuć z tekstu, który o tym napisała wynika, że nie darzy sympatią ani rodziców, ani potomstwa. I chociaż być może zachowanie rodziców (redaktor wymienia wyłącznie matkę, jakby dziecko nie miało ojca), było niefortunne, to jednak przy okazji wywołanej awantury medialno-towarzyskiej pt. co wolno młodym rodzicom, zadać warto inne pytanie: czy Polacy lubią i szanują dzieci?

Tekst na temat „zgorzienia” restauracyjnego, odbił się bowiem szerokim echem. O tym, czy wolno zabierać ze sobą dzieci w miejsca publiczne i np. przewijać tam malucha, dyskutują osoby z różnym dorobkiem dzieciowym i różnych poglądach politycznych. Rozgorzała dyskusja nie tyle traktująca o

samym przewijaniu, lecz szersza: o granicach polskiej tolerancji na rodziny i dzieci.

Co ciekawe, większość dyskutujących, niezależnie od światopoglądu, wzięła w obronę matkę przewijającą dziecko w restauracji, natomiast skrytykowała „czepiającą się dziennikarkę. I tu pewnie zaskoczę. Ale częściowo, mimo że jestem matką piątki dzieci, wezmę w obronę panią redaktor. Częściowo. Otóż chodzi z dziećmi w miejsca publiczne, jeżdżę z nimi środkami komunikacji publicznej, i właśnie dlatego, wspólnie z mężem, wymagamy od siebie i dzieci, szanowania osób wokół nas i reguł wzajemnego współżycia. Jednym słowem – nie dopuszczamy do sytuacji, by dzieci wyły i wrzeszczały w pociągu lub też nie przewijamy Jaśka na oczach osób postronnych, spożywających posiłek.

Gość Niedzielny

Jednocześnie, kultury i poszanowania reguł oczekujemy od innych. Wymagamy od właścicieli restauracji, by po prostu zorganizowali kącik dla małych dzieci z przewijakiem (szkoda, że pani redaktor, zamiast oburzać się na rodziców, nie pooburzała się na restauratora). Wymagamy od innych pasażerów w pociągu, by nie rechotali zbyt głośno i nie rozmawiali przez komórki głośnie wrzaskliwymi i natarczywymi. Bo zachowanie „bezdzielników” a mało kulturalnych jest moim zdaniem dużo bardziej karygodne niż publiczna zmiana pieluchy. A o tym nie powstają felietony. Może szkoda.

Przestrzeń publiczna, miejsca publiczne są... publiczne. Czyli przeznaczone zarówno dla dorosłych, dla par i singli, jak i dla rodzin z dziećmi. Dlatego warto po prostu wzajemnie się szanować. I wtedy pytanie: czy Polacy lubią dzieci, stanie się bezzasadne. Przy odrobinie wzajemnego szacunku, polubimy się nieco bardziej. Wszyscy. ▣

Ksiądz Marian wraca do Polski

Pożegnanie Księdza Mariana Kurnyty z Alzacji.

Pierwszy dzień 2015 roku rozpoczyna się Mszą świętą celebrowaną przez ks. Michała Dziedzica. Dziś również żegnamy naszego proboszcza ks. Mariana, który z powodu choroby wraca do Polski.

Prosimy Boga o szczęśliwą podróż i powrót naszego Duszpasterza do rodzinnego domu. Obecny na Mszy św. był brat ks. Kurnyty, przekazujemy mu list od wszystkich wspólnot polonijnych, dla ks. Mariana, w którym dziękujemy mu za lata pracy w Alzacji.

W odpowiedzi, pan Kurnyta mówi, że w życiu jego brata kończy się jeden okres i rozpoczyna następny, zawierzony Bogu i Jego miłosierdziu. A nieobecny na Mszy św. nasz Kaptan przesyła nam słowa wdzięczności za lata jakie z nami spędził i przeprasza wszystkich i każdego z osobna za błędy i uchybienia. A podziękowania, za opiekę nad chorym Kaptanem, składamy także pani Barbarze.

Natomiast 2 stycznia przybyliśmy przed kościół, na plac Jana Pawła II, gdzie rano przywieziono ks. Mariana, by osobiście przekazać mu słowa pożegnania i wdzięczności. Pełni żalu, żegnamy go uroczysto, z udziałem pocztów sztandarowych. Nikt nie kryje łez, a wyraźnie wzruszony Ks. Marian wszystkich nas błogosławi.

Chcę dołączyć do tego tekstu, wspomniany wyżej list od parafian z podziękowaniami dla naszego Duszpasterza za jego działalność w Alzacji. List ten ukazuje dzieła Ks. Kurnyty i jego miłość do Pana Boga. Prosimy jednocześnie o modlitwę za naszego Kaptana, ufając miłosierdziu Bożemu i Jemu go zawierzamy.

Serdeczne „Bóg zapłać”, Księżo Marianie.

Kiedy piszę te słowa wiemy już, że po wyczerpującej drodze, dotarł on szczęśliwie do szpitala w Polsce.

Parafianie z Alzacji

Dla Księdza Mariana Kurnyty.

Żegnamy Cię jako naszego Kochanego Proboszcza, lecz pozostajesz w naszych sercach, ponieważ przyjaźń oparta na Chrystusie jest fundamentem Nieba.

Modlitwą dziękujemy Panu Bogu za Twoją wieloletnią obecność w naszej Wspólnocie, a Tobie za życzliwość i dobroć, za rozbudowę kościoła, za te 10 lat, za każdą Mszę św., nabożeństwo czy Spowiedź, za wsparcie i zaangażowanie, za uśmiech i za pielgrzymki. Jednym słowem za wszystko!

Czcigodny Księżo Marianie – nasz Drogi Proboszczu!

Rozstania są trudne, szczególnie wtedy, gdy nadchodzi chwila pożegnania z osobą bliską sercu. Smutek, jaki dziś odczuwamy, dowodzi, że dla wszystkich z naszej Wspólnoty Polskiej w Alzacji jesteś naprawdę kimś wyjątkowym.

Kiedy patrzymy wstecz na dziesięć lat Twojej postugi wśród nas, dostrzegamy, jak wielką wartość mają słowa: „Żyj tak, aby ślady twych stóp przetrwały ciebie”.

Kiedy wierni zmierzają do naszej świątyni muszą przejść obok placu Św. Jana Pawła II, z obeliskiem jemu poświęconym. Kiedy strapieni szukają pocieszenia, powierzają swe troski Maryi, którą ukoronowałaś w Grocie, podobnej do Groty w Lourdes. Wierni przyjeżdżający autami spokojnie zostawiają je na wygodnym parkingu.

Swą postugę u nas rozpoczęłaś od odnowienia kościoła. Smutne mury, zamieniłaś na piękną, ciepłą Świątynię. Pojawił się parkiet, dywan, w końcu obraz Jezusa. W centrum ołtarza powiesiłaś Krzyż i obraz Matki Bożej. Walczyłaś o to wszystko, sam dobrze wiesz, że nie było łatwo.

Będąc już chorym, nie zapomniałaś o nas, i postarałaś się o relikwię Jana Pawła

II, którą umieściłaś, w stworzonej wcześniej przez Ciebie, kapliczce Świętego.

Trudno wymienić dziś wszystkie dzieła twych rąk, ale patrząc na owoce twojej pracy, dostrzegamy miłość do Boga i ludzi, jaką kryje twoje serce. Jesteś księdzem, który całym sobą zaangażował się w życie Polaków zamieszkałych nie tylko we Francji, ale i w Niemczech, jak i w Szwajcarii. Łączyłaś przy stole Pańskim nie tylko całe rodziny mieszkające na obczyźnie, ale i brać górniczą. Czuliśmy się z Tobą jak w najlepszej rodzinie.

W salce Jana Pawła II śpiewaliśmy z tobą „Sto lat” w każde nasze urodziny. W sposób szczególny byłeś jak ojciec i najlepszy przyjaciel dla naszych dzieci i młodzieży.

Chcielibyśmy powiedzieć znacznie więcej, ale nawet najpiękniejsze słowa nie wyrażą tego, co czują dziś nasze serca. Wdzięczność za wszystko, czego dzięki twojej obecności doświadczyliśmy, wyrażamy najprościej... modlitwą. Modlić się będziemy dla ciebie, o siłę w chorobie i prosić Boga o to, by zasiane przez ciebie ziarno wiary wydało plony obfite.

Księżo Proboszczu – „Bóg zapłać” za twoją obecność wśród nas! □

Wspólnota Polska – Alzacja Haut-Rhin

Dyskryminacja chrześcijan w Radzie Europy

Komitet ds. równości i niedyskryminacji Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy przyjął ostateczną wersję rezolucji i raportu w sprawie Dyskryminacji i nietolerancji w Europie wobec chrześcijan – in formu je ordouir. pl.

W ostatnich latach dochodziło w Europie do licznych aktów wrogości, przemocy i wandalizmu wobec chrześcijan oraz miejsc chrześcijańskiego kultu. Wydarzenia te były bardzo często pomijane i przemilczane przez władze krajowe oraz społeczność międzynarodową. Przyjmując raport przygotowany przez

Valeriu Ghileti, Komitet ds. równości i niedyskryminacji ZP RE wezwał państwa członkowskie do zapewnienia w równym stopniu każdemu człowiekowi skutecznego korzystania z ochrony wolności religijnej oraz wolności przekonań.

Według parlamentarzystów, rządy państw europejskich powinny promować kulturę tolerancji opartą na akceptacji pluralizmu religijnego, chronić wolność zgromadzeń, przestrzegać fundamentalnego prawa do swobody wypowiedzi oraz publicznie potępić stosowanie oraz podżeganie do przemocy. Treść raportu zawiera również zapisy dotyczące ochrony wolności edukacji, swobody noszenia symboli religijnych i wolności sumienia.

Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy zadecyduje o przyjęciu raportu Komisji w dniach 26-30 stycznia br. podczas posiedzenia plenarnego w Strasburgu. □

Jasełka w Lille

Jeszcze nie wygasta atmosfera uroklivych Świąt Bożego Narodzenia, ale dopiero co rozpoczął się karnawał – ludzie żyją tym wszystkim i dobrze, bo to jest cudowny czas!

Do naszych domów przychodzi kaptan z modlitwą i błogostwieniem na kolejny, nowy rok, który dał nam Pan Bóg do przeżycia.

Bądźmy Bogu wdzięczni za te dary, nie bójmy się otwierać drzwi naszych domostw, gdy kaptan wędruje z Bożym błogostwieniem. Nie bójmy się przyjmować Boga, tego samego, którego Trzej Mędrcy tak szukali. Gwiazda im wskazała, gdzie się narodził. Oni uwierzyli temu, poszli za nią i poznali Króla nieba i ziemi, i złożyli Mu pokłon! Ten przykład wzywa i nas do pójścia w ich ślady, przecież i my mamy z całych sił służyć tej łasce, która rozbłysła nad Polską Kaplicą, przy ulicy Hôpital Militaire numer 47 w Lille; była zapowiedź duszpasterza, ks. Marka Jacka Kacprzaka, że w niedzielę 4 stycznia 2015 r. odbędzie się Jasełka. Kaplica rzeczywiście wypełniła się po brzegi. Z jednej strony wielka radość, że tyłu nas było, a z drugiej strony ból, bo gdzie znajdują się ci Polacy w każdą inną niedzielę? Przecież przebywają na tych terenach!

Po uroczystej Mszy św., rozpoczął się „spektakl”. W tym roku głównymi aktorami była służba liturgiczna ołtarza, studenci, mali ministranci i pani Anna Paprocka, która przygotowała stroje. Treść Jasełek zawierała się w sześciu scenkach. Biblijne postacie odgrywali: Karina, Dawid, Bartosz i Patryk Matuszewscy, Agata i Konrad Sobkowicze, Krzysztof i Daniel Synak oraz Krzysztof Prusiński.

Szczególną postacią, która objawiała się we wszystkich scenkach był Anioł z przestaniem – „Nie bój się”. W ostatniej scenie wystąpił Ewangelista, który zdecydowanym głosem w dali wołał: „Nie bój się, dzisiejszy człowieku, przyjąć Boga i Jego nauki, nie bój się żyć Jego przykazaniami, nie bój się zakładać rodziny według Bożych wskazań i nie bój się przyjmować każdego poczętego życia. Drogi przyjacielu – nie bój się...”. W tym momencie wszyscy obecni w kaplicy zaśpiewali piękny kanon – „Nie bój się, nie lękaj się, Bóg sam wystarczy!”. Po występach, uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do salki parafialnej na kawę i tradycyjne ciasto „Galette des Rois”, bowiem tej niedzieli przypadała uroczystość Trzej Króli.

Niech ta podniosła atmosfera Jasełek, z przestaniem – „Nie bój się, nie lękaj się, Bóg sam wystarczy”, zawsze nam towarzyszy, czego wszystkim i sobie życzę!

J. M. – Uczestniczka Jasełek

Zapraszamy do udziału i do wsparcia

Jubileuszowego XXX Międzynarodowego Katolickiego Festiwalu Filmów i Multimediów Niepokalanów 2015,

Odbydzie się on 16-19 kwietnia 2015 r w Warszawie – podczas XX Targów Wydawców Katolickich. Podsumowanie Festiwalu w Niepokalanowie nastąpi w połowie maja 2015. Zapraszamy zatem do zgłaszania prac – Filmów: fabularnych, dokumentalnych, amatorskich, teledysków; – programów telewizyjnych, radiowych, – multimedialnych; – stron internetowych.

Formularz zgłoszenia do pobrania: www.festiwalniepokalanow.pl oraz www.warszawa.mazowsze.pl (do 31 stycznia br.).

Zygmunt Gutowski – członek Zarządu KSF (tel. +48 602126206, e-mail: ksf@festiwalniepokalanow.pl)

Za Jezusem drogą rad ewangelicznych

4 stycznia 2015 roku, w Uroczystość Objawienia Pańskiego, w domu Sióstr Nazaretanek w Paryżu odbyło się spotkanie polskich sióstr zakonnych, zamieszkujących w stolicy Francji i jej najbliższej okolicy. Przybyło na nie 15 sióstr z różnych wspólnot zakonnych

Spotkanie rozpoczęło się wspólną modlitwą przed Najświętszym Sakramentem, której przewodniczył rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji, ks. inf. Stanisław Jeż.

Następnie wszyscy udali się do sąsiadującej z kaplicą biblioteki, by dzieląc się opłatkiem złożyć sobie wzajemnie życzenia świąteczne. A potem miało miejsce radosne kolędowanie i pełne niespodzianek biesiadowanie.

W ramach lepszego poznania naszych zgromadzeń, Siostry Sercanki przygotowały ciekawą prezentację o swoim charakterze i o historii rozwoju ich francuskiej Prowincji.

Odbyło się również losowanie „Trzech królów” – w rozdanych pączkach zostały ukryte trzy migdały, kto je odnalazł był uhonorowany królewską koroną. Każdy z uczestników wylosował też swojego Patrona na rozpoczęty już nowy rok kalendarzowy. Są nimi święci oraz błogostawieni zakonnicy i zakonnice, za ich wstawiennictwem mamy modlić się za

konkretną, wylosowaną spośród nas osobę. Ta wzajemna „za siebie” modlitwa, w ogłoszonym przez Kościół roku życia konsekrowanego, ma szczególne znaczenie. Kroczenie za Jezusem drogą rad ewangelicznych jest pięknym powołaniem, ale i dużą odpowiedzialnością. Potrzeba nam nieustannego odnawiania serca, powrotu do pierwotnej miłości i gorliwości. W liście na Rok Życia Konsekrowanego, Ojciec Święty zachęca osoby konsekrowane do rewizji swego życia i przedstawia im swoje oczekiwania, mając nadzieje, że «w postuszeństwie impulsom Ducha Świętego, ten czas przekształci się w autentyczny kairòs, czas Boży, pełen łaski i bogaty w przekształcenia». Prosi także wszystkich członków Kościoła o przeżywanie tego roku razem z konsekrowanymi: «przede wszystkim, żeby podziękować Panu i z wdzięcznością przypomnieć o otrzymanych darach, które nadal otrzymujemy za pośrednictwem świętości założycieli i założycielek oraz wierności swojemu charyzmatowi tak wielu

Czas naszego kolędowania

Okres Bożego Narodzenia to czas spotkań rodzinnych, czas spotkań w gronie przyjaciół i wspólnot, które działają przy kościołach. Spotykamy się na wigiliach, płatkach i na wspólnym kolędowaniu. Spotkania te, szczególnie na emigracji, dają możliwość poczucia atmosfery polskości oraz przypomnienia sobie naszych pięknych kolęd i pastorałek.

5 stycznia tego roku w Fouquieres les Bethune, w domu prowincjalnym Sióstr Sercanek, zgromadziły się siostry z tego zgromadzenia, z różnych domów północnej Francji. Powód tego wspólnego spotkania

był prosty: właśnie kolęda, a raczej wspólne kolędowanie.

Wśród zaproszonych gości na wspólne kolędowanie przybyli księża: ks. Jan Kатуża proboszcz miejscowej parafii i ks. Tomasz

Mikulak oraz księża z Paryża. Wszystko rozpoczęło się nabożeństwem w kaplicy. Następnie ks. Tomasz, który prowadził nabożeństwo, wraz z siostrami przeszli od pokoju do pokoju, gdzie mieszkają siostry. Mieszkania zostały pobłogosławione i pokropione święconą wodą.

Następnie rozpoczął się bardzo smaczny obiad oraz wspólne śpiewanie kolęd i pastorałek (wszystkie zwrotki!). Było to pierwsze spotkanie, które mam nadzieję rozpocznie cały ciąg wspólnego kolędowania w różnych domach tego Zgromadzenia i nie tylko. □

Uczestnik

osób konsekrowanych. Zachęcam was wszystkich do zgromadzenia się wokół osób konsekrowanych, by radować się z nimi, dzielić ich trudności, by współpracować z nimi, na tyle na ile to możliwe, żeby kontynuować ich postugę i ich dzieło, które są

też dziełem całego Kościoła. Niech odczują miłość i serdeczność całego ludu chrześcijańskiego».

Już teraz dziękujemy za każdą modlitwę w naszej intencji! □
s. Goretta, nazaretanka

Studium Filozoficzno-Etyczno-Społeczne im. Jana Pawła II przy PMK przyjmuje zapisy na następujące kursy/formacje:

1. Konwersatoria z podstaw wiedzy filozoficzno-teologicznej (studium formacyjne). Zajęcia poniedz.-piątek w godz. 19.30-22.00. 23-27 lutego 2015: Konwersatorium z etyki – Człowiek i moralność, dr K. Krajewski.

1. Człowiek, jako osoba źródłem i podstawą moralności. 2. Natura ludzka, jako miara (kryterium) postępowania moralnego. 3. Sumienie, jako indywidualne (osobiste) poznanie dobra moralnego. 4. Dobry człowiek. Co to znaczy być dobrym człowiekiem? 5. Chrześcijaństwo a moralność.

23-27 marca 2015: Konwersatorium biblijne - Wprowadzenie w rolę i znaczenie Pisma świętego - dr hab. K. Mielcarek.

1. Co to jest Pismo święte? 2. Najważniejsze wydarzenia historii zbawienia. 3. Biblia a wiedza przyrodnicza i historyczna. 4. Czy moralność ksiąg biblijnych jest aktualna? 5. Kulturotwórcza rola Pisma świętego.

Terminy i zagadnienia kolejnych bloków tematycznych zostaną podane w późniejszym terminie.

2. Sztuka etykiety i konwersacji – konwersatoria i warsztaty. Zajęcia od poniedziałku do piątku w godz. 19.30-22.00

3. Studium Architektury Ogrodów, Wnętrz i Florystyki. Zajęcia weekendowe (piąt. 19.30-22.00 Sob. 9.00-16.00 Niedz. 9.00-13.00).

Szczegółowe informacje i zapisy w sekretariacie Studium 263 bis, rue Saint Honoré 75001 Paris; godz. otwarcia sekretariatu: wtorki i czwartki w godz. 9.30-12.30 i 16.00-19.00. Tel. 01 42 60 66 58 e-mail: studiumkul@free.fr Zgłoszenia do 15 lutego! Zajęcia będą odbywać się w Seminarium Polskim w Issy-les-Moulineaux.

Pielgrzymka do Ziemi Świętej: 18 - 28 kwietnia 2015

Polska Miłaja Katolicka za prośbą Rodaków do udziału w Pielgrzymce.

Program obejmuje nawiedzenie głównych miejsc związanych z Ewangelią: Betlejem, Jerozolima, Nazareth, Kafarnaum, Betania, Jerycho, Jordan, Morze Martwe, Góra Wniebo-wstąpienia, Karmel, Góra Błogostawieństw i Góra Tabor.

Termin Pielgrzymki został dostosowany do ferii wielkanocnych w rejonie paryskim.

Przystępne ceny zaoferowały „Austrian Airlines”. Lot obędzie się następująco: Paris

- Wiedeń - Tel Aviv - Wiedeń - Paris. Wylot w sobotę 18-kwietnia z lotniska Charles de Gaulle o g. 16⁵⁵. Powrót do Paryża we wtorek 28-kwietnia o g. 15⁰⁵.

W kosztach Pielgrzymki - 1350€ - mieści się: przelot, transfery, wstępy, hotele (pokoje dwu-osobowe), trzy posiłki dziennie i ubezpieczenie grupowe.

Zgłoszenia proszę kierować do: Séminaire Polonais de Paris, 11, rue Jules Guesde

- 92130 Issy-les-Moulineaux. Kontakt: tel. 01 46 45 79 79; e-mail: sempol.paris@gmail.com. Przy zgłoszeniu trzeba podać dane paszportowe (nazwisko, imiona, datę ur., numer i datę ważności paszportu, adres) oraz uiścić wpisowe 500€ (gotówką, przelewem bądź czekiem dla „Aumônierie Polonaise” CCP 2334369 N Paris z dopiskiem: „Pielgrzymka do Ziemi Świętej”. Zgłoszenia do 15 stycznia.

Szczegółowe informacje zostaną podane po zamknięciu listy podczas specjalnego spotkania. Pielgrzymkę poprowadzi ks. dr Krystian Gawron, wicerektor PMK we Francji.

uwaga! dysponujemy jeszcze paroma egzemplarzami kalendarza Głosu Katolickiego - zamów go!

KUPON ZAMÓWIENIA KALENDARZA

Proszę o przesłanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2015 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po **4,00 €** (z przesyłką **4,50 €**). RAZEM _____ €

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Dołączam czek (dla „Voix Catholique”) gotówkę

* Redakcja „Głosu Katolickiego”: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris
Tel. 01 55 35 32 28; fax: 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@sfr.fr

- INDYWIDUALNE ELEKTCJE JĘZ. FRANCUSKIEGO,
POMOC W ZAŁATWIANIU SPRAW ADMINISTRACYJNYCH
T. 06 01 34 14 21

- NAPRAWĄ KOMPUTERÓW, INSTALOWANIE
PROGRAMÓW, WYMIANA PODZESPOŁÓW
T. 06 98 42 59 75

Krąg Domowego Kościoła

Krąg Domowego Kościoła w Paryżu przy parafii św. Genowify.

Domowy Kościół jako małżeńsko-rodzinny ruch świeckich w Kościele, łączy w sobie charyzmaty ruchu „Światło-Życie” i międzynarodowy ruch małżeństw katolickich „Equipes Notre-Dame”. Celem zawiązywania takich grup przy polskich wspólnotach na terenie Francji jest budowanie jedności duchowej w małżeń-

stwie i w rodzinie. Z uwagi na dramatyczną sytuację rodzin we współczesnym świecie, „Kręgi Domowego Kościoła” są filarem, który umacnia tożsamość małżeństwa na wielu płaszczyznach.

Apelujemy do wszystkich Polskich Duszpasterzy i Polonijnych Rad Duszpasterskich

we Francji o pomoc w tworzeniu i sprzyjaniu rozwojowi tego ruchu.

Katarzyna i Aleksander Kalinka
przedstawiciele „Kręgu Domowego Kościoła”; kalinka.ka@sfr.fr

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20
(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

Tel: 06 26 45 56 46

Anonimowi Alkoholicy
niedziela, godz. 17:00

spotkania otwarte dla
wszystkich zainteresowanych

3 Rue Rampal
75019 Paris

M U 2 Belleville

tel. kontaktowe:
0 625 973 095
0 618 916 541

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

uwaga! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” - 4 €); przy powtórzeniach - 50% ceny; - „usługi” - do 10 słów: - 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów - 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) - dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” - 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) - inf. i cennik w redakcji GK - 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris - II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku
Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

Mgr Mariola Wereszka

Psychoterapia i Pomoc psychologiczna w języku polskim

T. 06 10 99 96 71

TŁUMACZENIA – KONSULTACJE PRAWNE

**S. Bocianowski - dr Prawa Międzynarodowego
SPECJALISTA PRAWA POLSKIEGO
Ekspert Sądowy – Tłumacz Przysięgły**

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Sprawy małżeńskie, administracyjne, emerytalne,
spadkowe, nieruchomości itp. w Polsce i we Francji.

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien-dentiste

33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
(mówimy po polsku)

— ❁ SPRZEDAM —

• 31/10**i Sprzedam Dom z kamienia - XVII wiek -
Gatinais - 100 km od Paryża. Cena: 160.000 euro.
T. 01 45 35 45 52.

**Specjalistyczny Gabinet Ortodontyczny
DR AGNÈS PALUCHA**

118, av. Jean-Jaurès - 75019 Paris, Métro: Ourcq/Laumière
tél. 01 83 96 03 00; agnesdocteurpalucha@sfr.fr

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

❁ **LUXSUS** - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA,
WROCLAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW. TEL.: 06 62 75 50 06;
01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

❁ **TRANSPORT:** - wywóz gruzu, - dowóz
materiałów, - przeprowadzki. tel. 06 98 58 86 36

HORIZON
Assurances

Wszystkie rodzaje ubezpieczeń - w jednym miejscu

Uwaga! Od 2015 r. ubezpieczenie zdrowotne jest obowiązkowe!

mieszaniowe - zdrowotne - emerytalne - samochodowe/
motocyklowe - firmowe - pomoc administracyjna

tel. 01.43.44.26.72; 06.78.70.25.15; mail: horizonassurances@orange.fr
9, sq Saint Charles, 75012 Paris

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)
do: Polski Południowej i Centralnej;
16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

CENTRUM STOMATOLOGICZNE PRONY

91, rue de Prony 75017 PARIS
Linia metra nr. 3 stacja Pereire
RER C, stacja Pereire-Levallois

Akceptujemy CMU, AME.
Stawki wg. cennika Sécurité Sociale.
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje : od Pn - do Pt - 9h00 - 20h00

01.44.29.79.89
info@cmdprony.fr

Mówimy po polsku

Poradnia Psychologiczna

przy Parafii polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰

jeżeli Ty, albo Twój bliski ma problem-przyjdź!!

POLSKOJEZYCZNA GRUPA AA "U BILLA I DR. BOBA"

ANONIMOWI ALKOHOLICY

wszystkie spotkania otwarte środa godzina-19.30

20, rue Legendre 75-017 PARYŻ metro VILLIERS linia 2 i 3

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 4 (2574): 25. 1. 2015

Commission paritaire N°: 0515 G. 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tél. 01 55 35 32 32
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkcat@club-internet.fr, vkcat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż – Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA – 2, rue du 19 mars 1962 – 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) – 56,60 €, pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 14.01.2015

Inf. o prenumeracie na str. 3

POLVOD**TYLKO POLSKIE FILMY**Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl**TRWAM** PROGRAM

26 stycznia - 1 lutego 2015

PONIEDZIAŁEK 26 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Program edukacyjny 11⁴⁵ Retrospekcja 11⁵⁰ Słowo Życia 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Sól ziemi 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ O funduszach UE 14⁵⁵ Św. na każdy dzień 15⁰⁰ Dokument 15⁴⁵ Słowo Życia 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Św. na każdy dzień 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Myśląc Ojczyzna 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

WTOREK 27 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak My to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi Św. 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Dokument 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Koncert 14⁰⁵ Film 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Kalejdoskop młodych 16⁴⁰ Aktualności WSKSiM 16⁴⁵ Dokument 17²⁵ Św. na każdy dzień 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

ŚRODA 28 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalejdoskop młodych 9³⁰ Aktualności WSKSiM

9³⁵ Reportaż 9⁵⁰ Św. na każdy dzień 10⁰⁰ Audiencja Generalna 11¹⁰ Dokument 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 13⁰⁰ Dokument 14⁰⁰ Film 15³⁰ Dokument 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Dokument 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

CZWARTEK 29 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia Polska 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Św. na każdy dzień 9³⁰ Kultura życia 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Spotkanie z Biblią 11⁵⁰ Kolędy i pastoralki 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dokument 14⁰⁰ Film 15³⁵ Dokument 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Rozrywka 16³⁵ Dokument 17⁰⁰ Reportaż 17²⁵ Przegląd Niedzieli 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

PIĄTEK 30 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Rozrywka 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dokument 11⁵⁰ Słowo Życia 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Koncert 13⁴⁰ Kolędy i pastoralki 13⁵⁰ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Dokument 15⁰⁰ Koronka do

Bożego Miłosierdzia 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakrament 16³⁵ Dokument 17⁰⁰ Na tropie 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

SOBOTA 31 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Poznajemy Biblię 9³⁵ Dokument 9⁵⁵ Św. na każdy dzień 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10²⁵ Słowo Życia 10³⁵ Polski Punkt Widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Na tropie 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Słowo Życia 13⁵⁰ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 14⁵⁵ Dokument 15¹⁵ Dokument 15³⁰ Powrót do Domu Ojca 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ W Naszej Rodzinie 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Przegląd Źródła 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje

NIEDZIELA 1 LUTEGO

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski Punkt Widzenia 8³⁰ Z PE 9⁰⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Przegląd Źródła 9²⁰ Przegląd Niedzieli 9²⁵ Św. na każdy dzień 9³⁰ Msza Św. 10³⁰ Dokument 11³⁰ Film 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wieś to też Polska 13³⁰ Sól ziemi 14³⁰ Film 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Film 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19⁰⁰ Koncert kolęd 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

**GŁOS
KATOLICKI****PRZYJACIELE**

Mme Wyart Chrystiane - 70€
M. Carcon Gabriel - 70€
Mme Krauzewicz Stephanie - 70€

Dalsza część Listy Przyjaciół będzie się ukazywać w kolejnych numerach GK Czytelnikom, którzy wspierają Głos Katolicki „Prenumeratą Przyjaciół”, składamy serdeczne podziękowania. (Redakcja)

OFIARY NA TYDZIEŃ MIŁOSIĘRDZIA

Genowefa Czajkowski - 120€
M ou Mme Władystaw Sosnowski Kimaj - 30€
Mme Irena Bala - 30€

Dalsze ofiary prosimy przysyłać na adres: Mission Catholique Polonaise, 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris, wpłacając na: CCP 1268-75 N PARIS

Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać”

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

26 stycznia – 1 lutego – 2015

PONIEDZIAŁEK 26 STYCZNIA

7⁰⁵ Nad Niemnem – magazyn 7²⁵ Janka – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁰ Cafe historia 11¹⁰ Made in Poland – teleturniej 11⁴⁰ Baronz4 – serial 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Chichot losu – serial 13⁴⁵ Tygodnik.pl 14⁴⁰ Kulturalni PL 15⁴⁵ Notacje – dokument 16⁰⁵ Szlakiem Kolberga – reportaż 16³⁵ Libera – Przewodnik po sztuce 16⁵⁵ Baronz4 – serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Łamigłówa 17⁵⁵ Sensacje XX wieku 18²⁵ Studio Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁰ Łamigłówa 20⁵⁰ Miłość nad rozlewiskiem – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Reporter Polski – magazyn 22⁴⁵ Tomasz Lis na żywo 23⁴⁵ Naszaarmia.pl 0¹⁰ Widowisko 0⁴⁵ Baronz4 – serial 1¹⁰ Łamigłówa 1¹⁵ Sensacje XX wieku 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 27 STYCZNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Informacje kulturalne 11⁰⁵ Reporter Polski – magazyn 11⁴⁰ Sprawa na dziś 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Czas honoru – serial 13⁵⁰ Las peten wody – dokument 14³⁰ Tomasz Lis na żywo 15³⁵ Reportaż polonijny 16⁰⁵ Tygodnik Kulturalny 16⁵⁵ Sprawa na dziś 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Łamigłówa 17⁵⁵ Sensacje XX wieku 18²⁵ Klops i Drops 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Informacje kulturalne 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁰ Łamigłówa 20⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Halo Polonia – magazyn 22⁴⁵ Koncert 23⁴⁰ Jan Nowak Jeziorański – dokument 0¹⁰ Made in Poland – teleturniej 0⁴⁰ Sprawa na dziś 1¹⁰ Łamigłówa 1¹⁵ Sensacje XX wieku 1⁴⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 28 STYCZNIA

6⁵⁵ Wielkopolskie Rezerwy Przyrody 7²⁰ Podróż za jeden uśmiech – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Halo Polonia – magazyn 11⁴⁰ Sprawa na dziś 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa

12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Miłość nad rozlewiskiem – serial 13⁵⁰ Teatr Telewizji 15⁴⁰ 1200 muzeów 16⁰⁵ Hala odlotów 16⁵⁵ Sprawa na dziś 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Łamigłówa 17⁵⁵ Sensacje XX wieku 18²⁵ Załoga Eko – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁰ Łamigłówa 20⁵⁰ Spektakl teatralny 22⁵⁰ Egzamin z życia – serial 23⁴⁰ Polonia w Komie 23⁵⁰ Po prostu 0⁴⁵ Sprawa na dziś 1¹⁰ Łamigłówa 1¹⁵ Sensacje XX wieku 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 29 STYCZNIA

6⁴⁰ Skarby prowincji – reportaż 7⁰⁰ Program ekumeniczny 7²⁵ Słoneczna włócznia – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁵ Dziką Polską – serial 11⁴⁰ Sprawa na dziś 12⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 12³⁰ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość – serial 13⁴⁵ Egzamin z życia – serial 14³⁵ Wilnoteka – magazyn 14⁵⁵ Po prostu 15⁴⁵ Regiony z Historią 16⁰⁵ Magazyn kulturalny 16³⁵ Flesz historii – reportaż 16⁵⁵ Sprawa na dziś 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁴⁵ Łamigłówa 17⁵⁵ Sensacje XX wieku 18²⁵ KulturaneK 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Informacje kulturalne 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Łamigłówa 20⁵⁰ Paradoks – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Halo Polonia – magazyn 22⁴⁵ Instykt – serial 23⁴⁰ Dziewczęta z Auschwitz – dokument 0⁴⁵ Sprawa na dziś 1¹⁰ Łamigłówa 1¹⁵ Sensacje XX wieku 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 30 STYCZNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Halo Polonia – magazyn 11⁴⁰ Sprawa na dziś 12⁰⁵ Na sygnale – serial 12²⁵ Łamigłówa 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość – serial 13⁵⁰ Paradoks – serial 14⁴⁰ Felieton 14⁵⁵ Jan Nowak Jeziorański – dokument 15³⁰ Szperacze.tv 16⁰⁵ Ex Libris – magazyn 16²⁰ A la show – rozrywka 16⁵⁵ Sprawa na dziś 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Łamigłówa 17⁵⁵ Sensacje XX wieku 18²⁵ Kucin Alina – maga-

zyn 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Cafe historia 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁵ Wiadomości 20³⁵ Sport 20⁴⁵ Pogoda 20⁵⁰ Łamigłówa 20⁵⁵ Na dobre i na złe – serial 22⁰⁰ Dolina Issy – dramat 23⁵⁵ Program rozrywkowy 0⁴⁵ Sprawa na dziś 1¹⁰ Łamigłówa 1¹⁵ Sensacje XX wieku 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 31 STYCZNIA

8⁵⁰ Przyjaciela lasu – reportaż 9⁰⁵ KulturaneK 9³⁵ Dla dzieci 9⁵⁵ Widowisko 10²⁵ Szperacze.tv 11⁰⁰ Czarne chmury – serial 11⁵⁵ Regiony z Historią – dokument 12¹⁰ Łamigłówa 12²⁰ Pamiętaj o mnie 12⁴⁰ Ojciec Mateusz – serial 13³⁰ Kucin Alina – magazyn 14⁰⁰ Na dobre i na złe – serial 15⁰⁰ Dziewczęta z Auschwitz – dokument 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17²⁵ Łamigłówa 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Program rozrywkowy 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Czas honoru – serial 21³⁵ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Polacy tu i tam – magazyn 22⁴⁰ Pajęczarki – komedia 0⁴⁵ Łamigłówa 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 1 LUTEGO

8²⁰ Polacy tu i tam – magazyn 8⁵⁰ Felieton 9⁰⁰ Łamigłówa 9⁰⁵ Klops i Drops 9⁴⁰ Ziarno 10¹⁰ Komediantka – serial 11¹⁵ Pamiętaj o mnie 11³⁰ Wielkopolskie Rezerwy Przyrody 11⁴⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁰ Między ziemią a niebem 12⁴⁵ Pod Tatrami – reportaż 13⁰⁰ Msza Św.- Bazylika Najświętszego Serca Jezusowego Warszawa 14²⁵ Program rozrywkowy 15²⁰ Okrasa łamie przepisy – magazyn 15⁵⁰ Alchemia zdrowia i urody – magazyn 16⁰⁵ Skarby prowincji – reportaż 16²⁵ Lasy naturalne – dokument 16⁵⁵ Made in Poland – teleturniej 17²⁵ Łamigłówa 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ M jak miłość – serial 18⁴⁵ Program rozrywkowy 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Chichot losu – serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Tygodnik.pl 23⁰⁰ Komediantka – serial 0⁰⁵ Klops i Drops 0⁴⁵ Łamigłówa 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

